Lokal udviklingsplan Visby

Del 2

Procesbeskrivelse og idékatalog

Udarbejdet af www.vagnby.dk
og Visby Lokalråd

Konsulentbistand finansieret af
Landdistrikts- og Bosætningsudvalget i
Tønder Kommune

februar 2022

Indholdsfortegnelse

Om indholdet i Del 2 Procesbeskrivelse og idékatalog 4

Sådan har vi udarbejdet udviklingsplanen 4

Spot på Visbys potentialer 5

Styrkelse af børn- og ungemiljøet 5

Styrkelse af aktiviteter og fællesskaber 5

Styrkelse af Visby som en imødekommende og bæredygtig by 7

Interview af lokale aktører 16

Opsamling fra møderne med foreninger og institutioner om Lokal Udviklingsplan for Visby august-oktober 2021 16

Tværgående overvejelser fremsat på møderne 16

LUP-møde med Menighedsrådet 17. august 2021 18

LUP-møde med arbejdsgruppen Visby Kultur- og Aktivitetscenter 25. august 2021 19

LUP-møde med Forsamlingshusets bestyrelse 30. august 2021 20

LUP-møde med bestyrelsen for Visby Frivillige Brandværn 2. september 2021 21

LUP-møde med ledelsesrepræsentanter for Visby Børnehus 6. september 2021 22

LUP-møde med bestyrelsen for Visby Idrætsforening 4. oktober 2021 23

Borgermøde i Visby Forsamlingshus 26

Styrkelse af børn- og ungemiljøet 27

En multibane 29

Børnehuset - flytning til den gamle skole 34

Trafiksikkerhed 36

Styrkelse af aktiviteter og fællesskaber 36

Integration af nye tilflyttere 38

Styrkelse af Visby som en imødekommende og bæredygtig by 41

Attraktive boliger og byggegrunde 43

Styrkelse af byens mødesteder 43

DemokraCitys kilder 44

Om indholdet i Del 2 Procesbeskrivelse og idékatalog

Denne del indeholder en beskrivelse af hele forløbet fra opstart i efteråret 2020 til den færdige udviklingsplan i foråret 2022. Del 2 omfatter også en oversigt over alle de indkomne idéer og kommentarer fra processen, og det er her aktiviteterne i den første og de efterfølgende handlingsplaner har rod.

Sådan har vi udarbejdet udviklingsplanen

Processen for udarbejdelse af en lokal udviklingsplan for Visby, har været tilrettelagt på en måde, så det var muligt at starte op under skærpede covid19-restriktioner. Dette har også givet anledning til en mere alternativ proces, hvor fokus har været at styrke dialogen om byens udvikling og fremtid.

Processen er forløbet i fem overordnede faser:

1) 'Spot på Visbys potentialer'
2) Interview af lokale aktører
3) Borgermøde i Visby Forsamlingshus
4) Udarbejdelse af konkret forslag til udviklingsplan
5) Iværksættelse af udviklingsplan på borgermøde

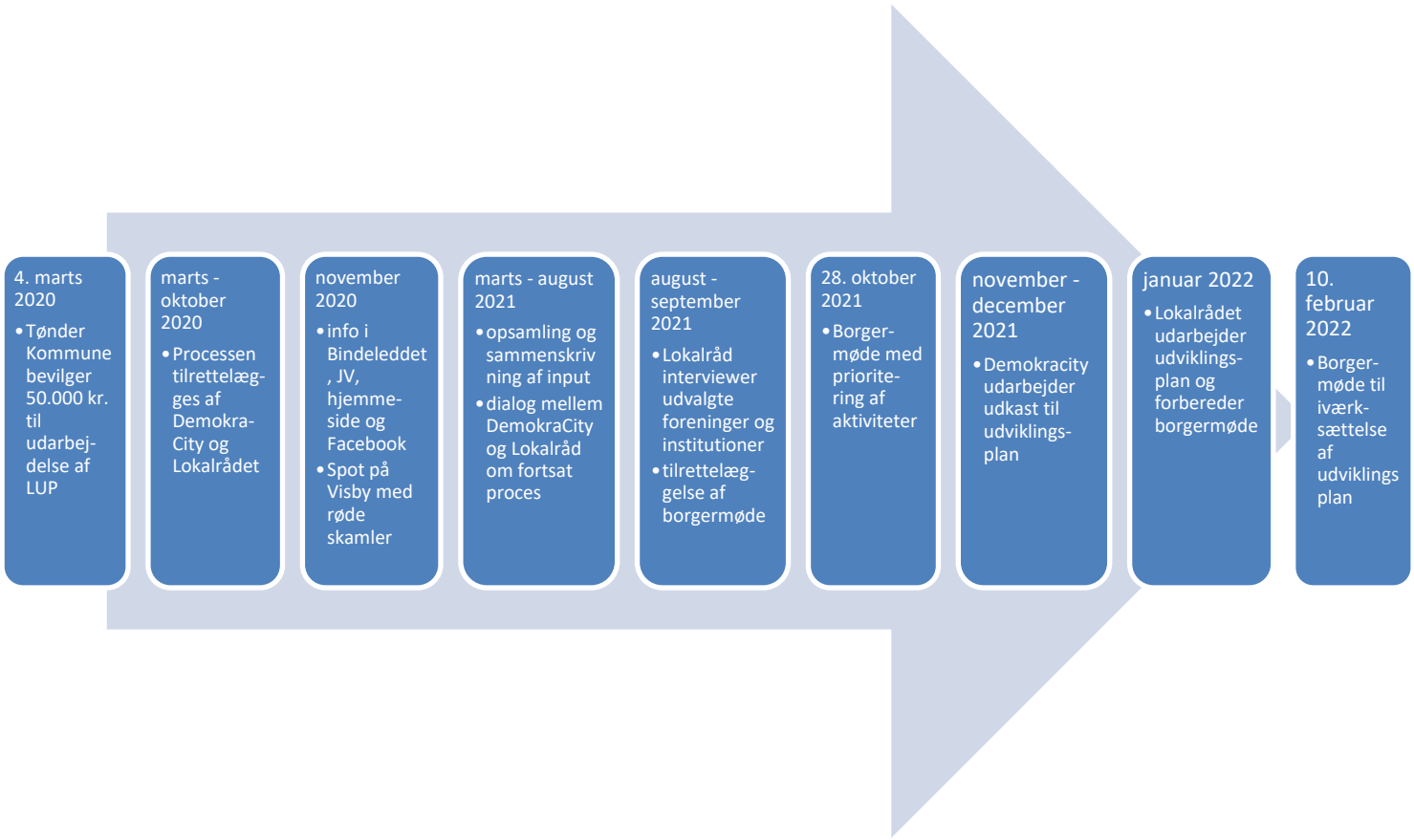

Spot på Visbys potentialer

Søndag 29. november 2020 lød startskuddet på processen, hvor byens borgere blev inviteret til at sætte spot på byens potentialer ved at flytte rundt på 25 skamler. Gennem placeringen af skamlerne kunne byens børn, unge og voksne være med til at sætte spot på fx:

- *hvor det er rigtigt dejligt at opholde sig i Visby og hvorfor*
- *om der skal være flere aktiviteter for børn og unge i byens rum*
- *om der fx mangler et 'byens torv' i Visby eller noget helt andet*

For at kunne følge skamlernes færden blev man opfordret til at dele et billede af skamlen med dens placering, og hvorfor man har valgt at placere den netop der. Dette kunne både ske via mail, SMS og Facebook. Håbet var, at skamlerne kunne være med til at styrke interessen og dialogen om byens potentialer og udvikling, og mange borgere benyttede navnlig på Facebook lejligheden til at give input til udviklingsplanen.

De indkomne kommentarer og forslag til "Spot på Visbys potentialer" er til brug for udviklingsplanen kategoriseret i de tre hovedtemaer, rådgiverne har defineret:

- Styrkelse af børn- og ungemiljøet
- Styrkelse af aktiviteter og fællesskaber
- Styrkelse af Visby som en imødekommende og bæredygtig by

Styrkelse af børn- og ungemiljøet

Dato	Placering	Input	Interaktioner
29.11.20	Sportspladsen	Flere af byens børn og unge ønsker sig en basketballbane ved siden af legepladsen ved sportspladsen.	44 likes
17.01.21	havetraktor-træk ved byfesten	Mikkel vil gerne sætte spot på vores skønne byfest. En havetraktortrækbane, hvor byens børn kunne hygge sig en af dagene, mener han, ville kunne gøre den endnu bedre.	47 likes
15.01.21	Udkigstårnet	Ikke at forglemme: udkigstårnet med kikkert. Udvalgte kommentarer • Der er vi tit med børnebørnene og kigger ud over mosen. • Desværre kan man ikke se noget mod øst og nord pga de høje træer, men ellers solidt tårn! • Og plads til at nyde madpakken.	24 likes 11 kommentarer

Styrkelse af aktiviteter og fællesskaber

Dato	Placering	Input	Interaktioner
13.12.20	Visby Frivillige Brandværn	Hvor er det godt, at vi har et frivilligt brandvæsen. Tak for, at I stiller op, når der er brug for jer. Vi har jo også et dejligt fællesrum, hvor vi kan samles igen frem i tiden. Når vi slipper for corona. Pas godt på hinanden og god jul og godt nytår, Visby. Kommentarer • Ja, de er guld værd. • Hvor er det godt at se de mange muligheder, der er, for at bruge skamlerne. • Vi er i Visby Frivillige Brandværn super beærede over, at man vil sætte spot på os. Og at byen sætter pris på vores tilstedeværelse. Vi	55 likes 3 kommentarer

Dato	Placering	Input	Interaktioner
		skal fremtidssikre os, og derfor er det helt perfekt, at der er spot på os. Så hvis nogen kunne tænke sig at prøve kræfter med at være brandmand, så kontakt mig gerne: Så vi kan finde en god og uforpligtende måde, hvorpå du kan finde ud af, om det er noget for dig. God jul.	
13.12.20	Visby Frivillige Brandværn	Visby Frivillige Brandværn vil også være med til at sætte spot på Visby. Med en brandstation i byen er det med til at give tryghed for byens borgere. Der er pt. 22 brandfolk i Visby, som er klar til at rykke ud, og alt er på frivillig basis. Så kig forbi, hvis du går med en brandmand i maven, så vi også fremover har et brandværn. Alle er velkomne.	input via mail
13.12.20	Visby Cykleklub	Vil gøre opmærksom på cykleklubben, som har over 20 medlemmer og også gerne vil have deres tlf. nr. på listen over Visby.	
15.12.20	Krolfbane og klubhus	Vores krolfbane og klubhus. Det er vigtigt at bevare den. Her mødes alle, som har lyst til at spille krolf fra midt i april til en gang i efteråret. Vigtigt at bevare denne aktivitet.	20 likes
26.12.20	Visby Kirke	Kirken er et centralt samlingspunkt i forbindelse med vigtige begivenheder livet igennem. Herunder jul, hvor vi til stor ærgrelse i år ikke har kunnet mødes, mindes og ønske hinanden en glædelig jul, hvilket ellers værner om det fællesskab, vi har i Visby. Derudover vil vi benytte anledningen til at rode Anne Marie Baun for at skabe et behageligt og rummeligt spot i vor by.	76 likes 8 kommentarer
13.01.21	Visby Forsamlingshus	”Spot på Visby” Visby Forsamlingshus, hvor byen kan mødes til fællesspisning, revy mm, og stedet, hvor vi har været til rigtig mange gode fester. Udvalgte kommentarer • Uh…ja,da. Forsamlingshuset er lutter gode minder: fester, fødselsdage, konfirmationer og endda Kim Larsen. Hvem har ikke fået sin første ”sodavandsbrandert” til en 70-års fødselsdag, mens de voksne var optaget af snak og sang. Huset i sig selv er jo også historisk interessant. Et af de ældste forsamlingshuse i DK, mener jeg.	36 likes 5 kommentarer
13.12.20	Visby gamle skole	Efter skolen blev lukket, blev der brugt mange frivillige kræfter på at opnå det, vi i dag har i bygningen. Ja, det blev til et fælleshus med Børnehus, spejder, idræt for alle, aktivitetseftermiddag mm. Vigtigt med et sted, hvor vi kan mødes. Ja, så fik vi samtidigt en ny brandstation. Tak til alle frivillige, som er med til at gøre det muligt.	47 likes 2 kommentarer
27.12.20	villavej i Visby	Vi har fået disse 3 skamler placeret i løbet af natten. der må være en/nogen, der vil knytte en kommentar til placeringen??? Eller skal vi søge nedrivningspuljen? Udvalgt kommentar • Det er jo fordi, der er så hyggeligt hos jer. Så spot on et hyggeligt sted, hvor vi har mange sjove timer.	13 likes 10 kommentarer
10.02.21	”De blå bjerge”	De blå bjerge – lige vest for Parken, hvor Visby Teglværk lå for over 100 år siden) DE BLÅ BJERGE #SpotpåVisby #LUP #Viergodesammen. Hvis byen kan få dispositionsret: et dejligt sted til etablering af en lidt større kælke/trimlebakke, måske en bålplads til Sankt Hans eller almindelig hygge med træstammer som siddepladser. Det vilde bevares. Adgang fra Parken med et par planker over grøften. Kommentarer • Fede idéer – måske på området øst for Rantzausvej i stedet. de blå bjerge er alt sammen beskyttet natur, så der får man næppe tilladelse til noget som helst. Men kunne være helt genialt med en kælkebakke et sted!	26 likes 2 kommentarer

Dato	Placering	Input	Interaktioner
		- Tak for informationen om De blå bjerge, Jeanne. Så har vi jo endnu en attraktion at være stolte af.	
28.12.20	Vis os dit spot	Jeg synes, det er vigtigt, at vi har fokus på at skaffe penge til alle disse forslag, der kommer. Vi kan klare meget vha frivilligt arbejde og et stærkt sammenhold! Men mange tiltag koster penge. Hvis man tager byen Sæd som et eksempel, her er der rejst 6 vindmøller, som giver et årligt beløb til byen. Der er sket en masse udvikling, og de har oplevet en befolkningstilvækst. Dette formentlig grundet alle de tiltag, de har iværksat med midler, der hvert år kommer fra vindmøllerne. Som jv.dk tidligere har kunnet berette, så er der 3 vindmøllerprojekter omkring Visby. Jeg kender ikke de konkrete projekter, men hvis de en dag bliver til noget, bør der være "spot på", at disse sikrer et afkast, som vi kan bruge til at udvikle vores fantastiske by.	

Styrkelse af Visby som en imødekommende og bæredygtig by

Dato	Placering	Input	Interaktioner
29.11.20	Visby Station		
29.11.20	Huset Trosalta i Visby Park	Visby Lokalråd er vilde med Visby Park, og vi arbejder for at bevare og udvikle den. Det smukke hus Trosalta er en lille kulturperle, og vi vil gerne kunne restaurere det, så det kan bruges.	41 likes
05.12.20	Trosalta i Visby Park	Trosalta kunne måske bruges til udstilling af lokales kunst/kreative ting. Pastor Møller var efter sigende meget passioneret for kultur. Kommentarer • Eller måske billeder og artikler med Visbys historie	18 likes 1 kommentar
05.12.20	Visby Park	Karin ønsker, at Visby bliver beriget med mere kultur. Derfor foreslår hun, at den skønne park kan blive brugt til udstilling af skulpturer.	30 likes
05.12.20	Visby Park	Yndlingsspot i Visby: ja, men det er helt klart parken. Jeg føler stor tilknytning. Kom her som barn sammen med min mormor. Hendes far, bosat på en lille ejendom uden for byen, har været med til at beplante haven for pastor Møller. Træerne er så smukke, her er et par af mine yndlings: det med de mange stammer, og det med omkreds på gost 3 meter. Og det med fine snoninger. Kommentarer • Dejligt med dine input. Og rigtig fin fortælling om din tilknytning til parken. Jeg elsker den også og har mange minder derfra. - Mange tak. Jeg boede her nok ikke, hvis parken ikke eksisterede. Fra da jeg så den første gang og forelskede mig i mit hus, allerede da jeg var 10-12 år. Så jeg måtte bare købe det – knap 30 år senere, da det var til salg. Selv om jeg slet ikke havde planer om at flytte…Har aldrig fortrudt. Elsker mit hus.	22 likes 2 kommentarer
28.12.20	Visby Park	Vi synes, det kunne være pragtfuldt ned en naturlegeplads henne i Parken, så vi kunne bruge endnu mere tid derhenne, og få naturen og kendskab til denne leget ind sammen med børnene. Kommentarer • Ja, så enig/God idé/Ja, god idé. • Vi har så mange dejlige steder i og omkring Visby, hvor Parken er et helt specielt sted. Der er både natur og historie. Så det ville være dejligt, hvis Parken kunne blive et endnu større trækplaster for både børn og voksne.	46 likes 5 kommentarer
26.01.21	Visby Park	Projekt under overskriften "Visby – et landsbyfællesskab med stærke	beskrivelse

Dato	Placering	Input	Interaktioner
	og Visby	rødder" Indeholder fire aktivitetsforslag: 1. Pastor Møllers og fru Christines hus "Trosalta" som formidlingssted 2. Gadeskilte med historiske navne 3. Visby fortæller 4. Pastor Møllers Have	sendt på mail indsat i forlængelse af denne tabel
29.11.20	Min Købmand	Et forslag til at arbejde med: et bytorv ved Min Købmand som et samlingssted i byen.	30 likes
02.12.20	Min Købmand	Her er der plads – og en åbenlys mulighed for at give Visby et fælles byrum, der kan bruges hele året. Jeg synes, at gruspladsen til højre for købmanden skal bruges til at lave et bytorv. Kommentarer • Bravo/Helt enig/God idé/Ville være super • Var det ikke bedre at beholde pladsen foran den gamle Sparekasse? Der samles folk alligevel, når de skal på cykletur og andre ting. Hvad med at friske det op, det giver mere mening. - Jeg tror, det er fordi, der skal være plads til et telt af og til mm - Udmærket, hvis det er markeder og specielle arrangementer, men ikke faste bænke. Ønsker ikke, at der skal sidde bumser, der snerrer af folk. - Det er rigtigt. Der har gennem tiden holdt en del bumser til omkring Brugsen, og faste borde og bænke vil nok gøre, at de vil sidde der. Vi er lige blevet det kvit. Men nu er det vist også kun et forslag. Det må alle komme med. Du kan også tage en stol og sætte den på et sted og foreslå noget. Alle kan være med. - Det vil pynte helt fantastisk at få lavet det, lidt spændende.	41 likes 11 kommentarer
26.12.20	Sportspladsen	Et forslag: den lille sportsplads på Krovej vil være super til en shelterplads med bålsted. Kommentarer • Halvdelen af den sportsplads bliver brugt til krolfbane, men ja, god idé med shelterplads i den anden ende. • Det er også godt, at pladsen bliver brugt. Dejligt at vi kan dele tanker her i Visby. • Så det var dig, der havde sat en skammel der. Jeg var omme og sætte en der i går med samme formål. - Ja, det ville være så fedt. • Der kommer bålplads og shelter i Visby Park. Jeg tror, det bliver vildt godt – med toilet og rindende vand, som er i Parken i forvejen.	11 likes 8 kommentarer 13 likes
04.01.21	Bogbyttebibliotek	I nogle byer er der sat en reol op i det offentlige rum. Her kan man aflevere bøger, som er læst, og tage en eller to ganske gratis. Kunne der være stemning for det i Visby? Jeg skal snart have ryddet ud i min bogsamling. Kunne da være hyggeligt, hvis de gik videre til nye læsere i byen. Udvalgte kommentarer • God idé. Det har vi snakket om før. • En rigtig god idé. Har tit benyttet mig af den, som står i Hallen ud for Biblioteket i Bredebro. • Synes, det er en megagod idé. Ja, har da lige afleveret en masse bøger, men ville da hellere benytte det her tilbud. • Har nogle hobbybøger, som jeg har 2 af – de kunne da fint gå med i	32 likes 20 kommentarer

Dato	Placering	Input	Interaktioner
		idéen. • Hvor er det dejligt med positive meldinger. Det kan være, vi skal begynde at overveje, hvor det kunne lade sig gøre … og efterlyse en form for reol. • Generelt er jeg positiv overfor idéen. Er der noget offentligt rum i Visby, der er beskyttet/overdækket/tilgængeligt til at kunne bruges?..Og hvis der ikke kan skaffes reoler, må vi hyre en stærk "bogholder". - Måske Trosalta, så man kan sidde i Parken og læse. - Måske under halvtaget ved Min Købmand. - Eller på endevæggen i "Sprøjtehuset". - Eller under halvtag ved skolen.	
28.01.21	Byggegrunde	Jeg vil gerne sætte spot på "den nye sportsplads", da jeg i min omgangskreds nu har hørt en del gange, at Visby ville være en god by at bosætte sig i, fordi vi har et godt sammenhold. Kunne det derfor ikke være en god idé at lave byggegrunde på denne fine plads? Kommentarer • God idé/Enig i den idé • Da vi i sommer henvendte os til Idrætsforeningen for at høre, om der kunne være interesse for at sælge som byggegrund, blev det nævnt, at der var så stor fremgang i medlemstallet, at der var behov for den ekstra plads med overvejelser om en multibane der – så det lyder til, at der er gode planer for området. Men måske arbejde for realiseringen af den lokalplan, der i sin tid blev udarbejdet for området, hvor ridebanerne lå før? Eller evt. sydsiden af Krovej hen til K L Knudsensvej kunne bringes i spil? • Undskyld mig – men mon dog – vi er faktisk mange, der bruger banen til krolf – så det ville da være ærgerligt, hvis det kom til at ske. Det er et perfekt sted til dette, da der er træer hele vejen rundt om banen. Sådan en sommeraften er det fedt at være til krolf, da der altid er læ for blæsten. - Tænker ikke, at et ødelægger jeres krolfspil, da der jo stadig er rigeligt med plads tilbage, selvom der kommer byggegrunde. • Men så skal I jo have fat i kommunen, det er dem, der laver lokalplaner. Alle byggegrunde mellem Rantzausvej og Krovej skal nok bebygges først. Derefter afhænger det som regel meget af, hvor mange byggepladser der ligger andre steder i kommunen. Men spændende, om de er klar til at udvide Visby. • Grundene mellem Rantzausvej og Krovej er bare aldrig blevet udstykket, og lokalplanen er ikke vedtaget. Det er før min tid i kommunen, så jeg ved ikke, hvorfor den ikke er fulgt til dørs. Men de eneste byggegrunde, der er til salg i Visby, er mig bekendt de to omme på Rantzausvænget. • Men området omkring Krovej er jo klart oplagt til byudvikling.	24 likes 9 kommentarer
06.12.20	Byggegrund/ Rantzausvænget	Byggegrunden, der står tom omme på Rantzausvænget – i stedet for at kommunen skal vedligeholde græsset, kunne det være smukt, hvis man såede nogle naturblomster til bier, sommerfugle mm. I stedet for den grønne græsplæne.	input via mail
28.12.20	Vis os dit spot	Jeg synes, det er vigtigt, at vi har fokus på at skaffe penge til alle disse forslag, der kommer. Vi kan klare meget vha frivilligt arbejde og et stærkt sammenhold! Men mange tiltag koster penge. Hvis man tager byen Sæd som et eksempel, her er der rejst 6 vindmøller, som giver et årligt beløb til byen. Der er sket en masse udvikling, og de har oplevet	37 likes 8 kommentarer

Dato	Placering	Input	Interaktioner
		en befolkningstilvækst. Dette formentlig grundet alle de tiltag, de har iværksat med midler, der hvert år kommer fra vindmøllerne. Som jv.dk tidligere har kunnet berette, så er der 3 vindmøllerprojekter omkring Visby. Jeg kender ikke de konkrete projekter, men hvis de en dag bliver til noget, bør der være "spot på", at disse sikrer et afkast, som vi kan bruge til at udvikle vores fantastiske by. Udvalgte kommentarer • det er korrekt, at der er kommet penge til Sæd, og der er lavet et meget fint torv til glæde for beboerne! Men det larmer også en del med de møller, alt efter vindretning. Desuden er det ofte de store selskaber, der skummer fløden på møllerne! Så man må nøje overveje for og imod de kæmpemøller! - Vi synes allerede, at det larmer. - Jeg vil virkelig nødigt have flere, heller ikke sundhedsmæssigt set. - Men det behøver jo ikke bare eller nødvendigvis være møller. Lægger alle hovederne i blød, er jeg sikker på, der er masser af andre muligheder for indtægter, og på en måde, der gør, at kun Visby "skummer fløden". Der er allerede et fantastisk sammenhold og en "vi kan" energi. Det oplever jeg selv, der er tilflytter, og ikke så involveret endnu som I andre. - Det bliver spændende at høre om resultaterne, hvis man bestemmer sig for, at ingen andre end Visby skal "skumme fløden". - Du ved, jeg er for samarbejde – så hvem som tjener på det, er jeg ikke så optaget af. Så er det vel også det, at jeg synes, vindmøller er flotte i forhold til ledninger. Men så hører jeg dem jo heller ikke dagligt.	
28.12.20	trafiksikkerhed	Jeg kunne godt tænke mig noget trafiksanering af "hovedvejen" gennem Visby. Her bliver tit kørt lidt for hurtigt. Ifm sådan et tiltag vil der også kunne laves et fodgængerfelt omkring Købmanden, så det bliver mere sikkert at krydse vejen. Udvalgte kommentarer • Kører der nok biler gennem Visby, til at det er nødvendigt? Synes aldrig, vi har haft problemer med at komme over vejen og hen til Købmanden. Hverken da vi var små, eller efter vi flyttede hjemmefra og nu kun kommer på besøg. - Jeg synes, der kører mange igennem. Og den dag mine børn skal over vejen for at komme med skolebussen, ville det være fint med et sikkert sted at krydse denne. - Nå, OK. Jeg ved bare, vi aldrig har haft problemer. Men meget kan jo være ændret: Vi boede (vores far bor stadigt) skråt over for Købmanden – to indkørsler længere henne end stolen på billedet. • Kunne være fedt, hvis de lavede vejen, så de eks. lavede nogle bump/chikaner, der var så høje/skarpe, at man ikke kunne undgå, at folk kom ned i fart eller kunne få øjnene fra skærmen, når de kører. Ville nok være mere betryggende for cyklister, fodgængere, kæledyr etc. • Hvad med cykelsti ud til banen? Ja, der kører mange biler, og en del kører lidt for hurtigt, og der kører mange lastbiler og landbrugsmaskiner. Ja, der skal være plads til alle, det er ikke alle, som tager hensyn til dem, der cykler eller går, så derfor er det en god idé med en cykelsti. • Hertil vil jeg skrive… Jeg synes, det ville være fedt med et fodgængerfelt. Det skal så også siges, at langt de fleste, og jeg mener langt	64 likes 26 kommentarer

Dato	Placering	Input	Interaktioner
		de fleste, kører pænt, og her mener jeg fartmæssigt ind igennem byen. Vi bor lige ud til fartmåleren. Og jeg er personligt imod chikaner og bump, da det forhindrer udrykningskøretøjer i at komme hurtigt frem, det sker næsten dagligt, at der kommer ambulance og lægebil gennem byen… • Super god idé… Nogle bump til at bringe farten en smule ned ville være godt. • Husk at tage Høybergvej med. De kører, som det er en motorvej, de kører på. • Jeg stemmer gerne for nogle bump. I går kørte en bil ind i vores have og endte i naboens indkørsel. tror, der skal flere bump til i Visby, også gerne på Tingvej. • De kører rimelig hurtigt i byen. Det er kun et spørgsmål om tid, men nu skete så i går, at der endte en bil i haven hos os. • På Parkvej er det virkelig slemt med høj fart. Der skal holdes på hat og briller, når vejen skal krydses. Lær jeres børn at passe ekstra godt på. • Ja, Parkvej er også slem. Vi bor lige ud for fartmåleren, og det er næsten dagligt, at en eller flere klokker forbi med en trecifret hastighed. • God idé at sætte spot på trafiksikkerheden – og ja, der er vel reelt et behov flere steder i byen. • Cykelsti fra kirken/den gamle skole og til banen, ja, til Sølsted.	
10.01.21	Høybergvej cykelsti	Nu er det vist på tide, der kommer et par ord på de skamler, de står/har stået på Høybergvej uden for byskiltet mod stationen. Jeg vil gerne ”sætte spot på”: • Den mulighed der er for at indgå i et større net af cykelstier i hele Tønder Kommune. En gruppe i Bredebro har i mange år kæmpet for en cykelsti langs hovedvejen, og lyset for enden af tunnelen bliver mere og mere klart. Det vil være oplagt at have en cykelsti fra Visby og helt til Sølsted. • Med en cykelsti, der er koblet op på et større net af cykelstier og mindre veje, vil der være endnu flere mennesker, der får cyklen i brug og nye veje at gå en tur. Se bare stien mellem Visby og Borg. Motion er sundt og godt for os alle. • En cykelsti ud til togstationen vil øge sikkerheden for alle de skolebørn, som dagligt bruger toget. Vejen skulle være bred nok. Efter sigende er vejen mellem togstationen og byskiltet bredere end vejen fra stationen og ud mod Sølsted. Nærmest en motorvej. • Danmark er et land, der skal opleves! Gerne helt tæt på naturen. Og når de cyklende turister skal ud til Vadehavet, så skal de da igennem Visby og forbi Trøjborg. • Sidst, men ikke mindst, så handler det også om at gøre Visby attraktiv for tilflyttere. Som landsby er vi privilegerede ved at havetogstationen/trinbrættet – det gør det nemt at komme til og fra byen, både til Tønder og mod Ribe/Esbjerg. Men det skal også være nemt og sikkert at komme til/fra den offentlige transport. Kommentarer • Lyder som en god idé/Helt enig/Nemliii! • Det kan redde liv! Et vigtigt initiativ – også for at tiltrække børnefamilier. • Altså, det er en super god idé med en cykelsti, da bilerne ofte kommer ret hurtigt, men tænker samtidigt, der er rigeligt med	43 likes 9 kommentarer

Dato	Placering	Input	Interaktioner
		plads til enten at gå eller cykle inde ved siden, og de fleste børn ved, de skal holde sig inde ved siden. Det har jo aldrig været et problem eller kostet liv trods den manglende cykelsti. • Dette opslag – og "spot på Visby" i det hele taget, er IKKE en scene i det offentlige rum, hvor man bør ytre sig om, hvem der "bare skal gøre sit arbejde bedre" – om det er forældre, foreninger eller "de andre"- altså os hver især. Spot på Visby handler om at finde steder, personer, huse eller andre/andet, som man synes har værdi for én selv, for børn eller fx for byen – eller kunne være det. med Spot på Visby er det oplagt, at vi her i gruppen kan få nogle gode og saglige "snakke" med hinanden om de opslag, som folk har brugt tid på, men jeg vil opfordre til, at retorikken ikke må komme i vejen for, at vi kommer godt i mål med LUP-projektet. Tak.	
22.12.20	på tur i Visby og omegn	I Visby har vi mange skønne muligheder for en dejlig gå- eller løbetur. Kender du alle dem, eller er der brug for at synliggøre dem mere? Hvilken er din favorit? Kommentarer • Foto med Endomondo-tur • Ja, det er nemt at komme på gode ture uden rigtigt at skulle hjemmefra. • Der er så mange gode ture, at det nemt kan blive 15-20 km, og alligevel kan man se Visby hele tiden • God idé	28 likes 5 kommentarer
?	Lysmaster i byen	Endnu en idé kunne være julebelysning i lysstanderne (gadebelysningen). Dette ses mange steder, og det ser da hyggeligt ud.	input via mail
22.12.20	Kineserland	Spot på Kineserland – det nye sort i Visby Opdatering: Jeg kan forstå, at der har været nogle misforståelser omkring dette opslag. Med "det nye sort" menes, at det er blevet moderne at bo på Kineserland, og personligt synes jeg, det er megafedt med den nye genration, som bosætter sig der: Jeg er ked af, hvis det har skabt forvirring – det var bestemt ikke meningen. Udvalgte kommentarer • Jeg er helt vild med det navn: Kineserland. Hvordan er historien med det navn? Hvorfor hedder det sådan? Har der boet kinesere i gamle dage? • Det skulle efter sigende være på grund af brænderiet på Visby Hedegård, som tiltrak arbejdere fra andre steder. Derved opstod den bydel, som går under navnet Kineserland (ifølge Visby Sognekrønike). • Kom lige til at tænke, om mon det lidt ældre publikum kan huske "Kinahytten"?	26 likes 27 kommentarer
21.12.20	Høybergvej 14	Et hus, der har set bedre dage. Med ønsket om, at det igen kan komme til at se ud, som det gjorde engang. Udvalgte kommentarer • Det er deprimerende at se. Min far og mor boede i det længst mod vest og elskede deres lille hus. • Det vil være flot, om alle de tre huse var lige velholdt. Og hvor er det en god måde, du får vist, hvordan "skamlerne" kan bruges til at sætte nogle idéer og drøftelser i gang. • https://arkiv.dk/vis/5562611	56 likes 10 kommentarer
?	Trøjborg Slotsruin	Har sat en skammel ved Trøjborg Ruin. Kunne den turistattraktion højnes endnu mere og i den forbindelse blive koblet mere sammen med Visby, og dermed fik sat Visby mere på landkortet? Kender ikke antallet	input via mail

Dato	Placering	Input	Interaktioner
		af besøgende, men kunne bare et par turister mere handle ind ved købmanden ville dette jo være et plus. Det er jo faktisk muligt at besøge Trøjborg med offentlig trafik (med toget og så en rask lille gåtur).	

Forslag vedr. Visby Park og historiske fortællinger om Visby

Visby – et landsbyfællesskab med stærke rødder

De foreslåede aktiviteter har to formål. Det ene er at give os, der bor i Visby, og de kommende generationer større viden om vores lille samfund og om vore rødder – at øge sammenhængskraften. Det andet er at gøre Visbys fortid og nutid synlig og interessant for dem, der kommer udefra, som turister, besøgende eller potentielle tilflyttere.

Dette notat omhandler følgende aktivitetsforslag:

1. Pastor Møller og fru Christines hus Trosalta som formidlingssted
2. Gadeskilte med historiske navne
3. Visby Fortæller
4. Pastor Møllers Have

Hvis Lokalrådet kan se en mening i at arbejde videre med et eller flere af forslagene, vil jeg gerne arbejde videre med beskrivelsen. Som I kan se, er dette bare en helt ufærdig skitse.

1. Pastor Møller og fru Christines hus "Trosalta" som formidlingssted

"Trosalta" er værd at bevare, og det forudsætter, at huset renoveres. Hvis en renovering skal give mening, skal huset anvendes til andet end opbevaring. Huset er med sin placering i Pastor Møllers Have, byens seværdighed, et naturligt udgangspunkt for fortællingen om Visby. Der vil skulle skaffes midler til renovering og indretning, men huset må nødvendigvis skulle have en funktion, som herefter har yderst begrænsede omkostninger i den daglige brug. Behovet for pasning, opsyn, rengøring og vedligehold skal begrænses, selvom huset anvendes.

Jeg foreslår, at "Trosalta" indrettes til formidling af fortællingen om "Visby – et landsbyfællesskab med stærke rødder".

Formidlingen sker gennem plancher, der med brug af QR-koder kan kobles med "det levende-ord" og "levende billeder". Stort set alle besøgende vil have en smartphone med mulighed for at scanne QR-koder. Dermed er formidlingen ikke afhængig af personer til at åbne, lukke og fortælle, og der er ikke behov for elektroniske skærme eller andre teknologier, som kan være genstand for tyveri.
Huset skal som udgangspunkt være åbent for besøgende altid, så gæster i Pastor Møllers Have kan orientere sig i fortællingen om Visby i forbindelse med en gåtur i haven. Er der brug for at

sikre huset dele af døgnet, kan det overvejes at etablere et tidsstyret elektronisk låsesystem og/eller overvågningskamera ved indgangen.

"Trosalta" renoveres, så huset er pænt, tæt og tørt. Oprindelige detaljer i huset bibeholdes, hvor det er muligt. Gulvbelægningen skal være slidstærk og nem at rengøre, da besøgende kommer ind i huset med udendørs fodtøj. Plancher skal kunne ophænges på vægge eller kroge i loftet. Belysning i huset og ved plancher styres af bevægelsessensorer.
Besøgende skal kunne indtage medbragt forplejning i huset, når det er for koldt eller vådt at sidde i haven, så indretningen skal indbefatte et bord med siddepladser. Det kan være et bord-bænkesæt eller gamle genbrugsmøbler, der nemt og billigt/gratis kan udskiftes.

Plancher med fortællinger
Plancherne laves ud fra en fælles skabelon, der kan tilpasses de enkelte temaer. Formidlingen skal tage højde for, at de fleste besøgende tilbringer kort tid i huset og hverken har interesse i eller tid til at læse længere tekster.
Plancherne skal være indbydende at se på, god kvalitet, teksten skal være letlæselig, overfladen skal være stærk og kunne aftørres.

Skabelon for plancher:

- overskrift for fortællingen
- fotos eller kort, der illustrerer "før" og "nu". De valgte årstal kan variere.
- tekst der belyser vigtige elementer i udviklingen fra "før" til "nu" og gerne med små anekdoter, der gør fortællingen levende
- QR-kode til video på 1 – 3 minutter, hvor en nuværende eller tidligere Visbyer fortæller om emnet, eventuelt optaget på et relevant sted i forhold til emnet og/eller kombineret med virtuel rundvisning
- evt. aktuel oplysning om besøgsmulighed, åbningstid

Eksempel:

Fra Arbejder-Forbrugsforening til Min Købmand

Før (årstal)

Nu (årstal)

Fællesskab om lokale indkøbsmuligheder

Tekst om bl.a. foregangsmænd, oprettelse af Visby Arbejder Forbrugsforening, anekdoter fra brugsens historie (f.eks. om salg af alkohol), fusion med Kvickly, andelstankens genfødsel med etablering af Min Købmand.

Hør x fortælle om tankerne bag oprettelsen af den første brugs i Visby, scan koden
Hør y fortælle om hvordan Min Købmand blev etableret, scan koden

Min Købmand har åbent alle dage kl. 7.30-20. Adresse: Høybergvej 1

2. Gadeskilte med historiske navne

Flere gader i Visby har navne med en lokal historisk oprindelse: Trøjborgvej, Høybergvej, K. L. Knudsensvej, Rantzausvej, Catharinasvej, Enklavevej, Genforeningsvej, Madevej, Tingvej.

Gadebetegnelserne fortæller i sig selv en historie, som man kun ser, hvis man kan relatere navnet til noget. Det bliver en større oplevelse at gå rundt i byen, når man kan fornemme historiens vingesus, som man kan ved at kigge på gadeskilte i det indre Aalborg, Aarhus og København.

Gadeskilte fra Aalborg

3. Visby Fortæller

Mange Visbyer har interesser og arbejde, de brænder for. Det gør deres fortællinger interessante for andre, næsten uanset emnet. Måske vil de være en del af et "Fortællekorps", hvor det handler om at kunne og ville fortælle eller præsentere noget for borgere i byen og andre interesserede. Det er *ikke* en forudsætning, at man kan holde foredrag eller lave formfuldendte slideshows.

Fortællingerne kan kombineres med virksomhedsbesøg, byvandringer, foreningsarrangementer eller placeres på særlige "Visby Fortæller"- dage. De kan formidlingsmæssigt kobles op på formidlingen i Trosalta.

Emnerne vil afhænge af dem, der melder sig som Fortæller, men de kunne eksempelvis være:

- Min barndom i Visby
- Hvordan jeg opbyggede min egen virksomhed
- Sådan drejer man en tælysestage
- Visby Frivillige Brandværn rykker ud
- Vindmøller omkring Visby
- Trøjborgs historie
- Mit værksted
- Vores besøgslandbrug
- Præster i Visby
- Dagligdagen i Visby Børnehus
- En gang spejder altid spejder

4. Pastor Møllers Have

Lokalrådet og parkudvalget er i gang med at realisere den plan, der er udarbejdet for den fremtidige udvikling af Pastor Møllers Have. Jeg har et par små supplerende forslag.

Det kan være svært at se skoven for bare træer. Hvis man kender lidt til træer og planter bliver havevandringen mere interessant. Derfor kunne man med skiltning svare på, hvad de mere sjældne træer og planter hedder, hvor gammel den store rhododendron ved scenen er, hvem der har lavet statuerne i Haven og hvad de forestiller osv.

I tilknytning til de allerede opsatte motionsredskaber kunne der på bagsiden af "Trosalta" opsættes en tavle med forslag til gamle børnelege, som kan leges med få remedier. Eventuelt kunne simple legeredskaber, som er billige at erstatte, blive stillet til rådighed, så børn og voksne kan lege de lege, der beskrives.

Interview af lokale aktører

Medlemmer af Visby Lokalråd afholdt møde med centrale lokale aktører for at få deres input og engagere dem i arbejdet med byens fremtidige udvikling. Der blev afholdt møde med Spejderne, Idrætsforeningen, Brandværnet, Forsamlingshuset, Børnehuset, Kultur- og Aktivitetscentret, Menighedsrådet og Skoleudvalget for den tidligere Visby skole.

Opsamling fra møderne med foreninger og institutioner om Lokal Udviklingsplan for Visby august-oktober 2021

Emner for møderne

a) *jeres* konkrete planer om nye aktiviteter i jeres forening / institution
b) *jeres* ønsker eller planer om nye faciliteter, redskaber el. a.
c) hvad børnene kunne tænke sig (hvis børn er jeres målgruppe)
d) *jeres* overvejelser om muligt samarbejde med andre aktører i byen
e) *jeres* ønsker og visioner for nye tiltag, som umiddelbart kan virke urealistiske af økonomiske eller andre årsager
f) *jeres* tanker om, hvordan I med jeres aktiviteter bidrager til, at Visby fortsat er attraktiv både for os, der bor her og for dem, vi gerne vil have til at flytte hertil
g) *jeres* tanker om, hvad der skal til for, at vi i mange år fremover kan bevare et attraktivt og bæredygtigt og dejligt lokalsamfund for både børn og voksne

Trille/Alice har afholdt møde med: Brandværnet, Skoleudvalget (brugerne af Visby gamle skole), Menighedsrådet, Kultur- og Aktivitetscentret, Visby Børnehus, Forsamlingshuset, Idrætsforeningen, Spejderne og indhentet forslag fra Min Købmand på mail.

Tværgående overvejelser fremsat på møderne

Kommunikationskanaler for aktiviteter i Visby
Der er behov for "analoge formidlingsstationer" for dem, der ikke anvender digitale og sociale medier i det daglige.
- Der kan opsættes opslagstavler på muren ved Min Købmand på det overdækkede område. Det skal aftales, hvem der er ansvarlig for ajourføring. De eksisterende opslagstavler hos Min Købmand hænger i indgangen, som er et gennemgangsrum med snæver passage.
- Den digitale informationstavle inde i butikken har for mange reklamer, og man står ikke og venter på at se eventuelle lokale nyheder. Informationstavlen står i indgangen, som er et snævert gennemgangsrum. Måske kunne den bygges ind i muren eller stå inden for et vindue, så den var synlig udefra.
- "Bindeleddet" husstandsomdeles i den tidligere Bredebro Kommune og kunne anvendes mere til annoncering fra Visby. Bladet fremstår aktuelt som primært et Bredebro-blad. Lokalrådet kunne stå for indrykning af en fælles annonce med aktiviteter og nyheder fra alle Visbys foreninger, klubber og institutioner hver

måned. Udgiften vil dermed være overkommelig.

Aktuelt: Sparekassen har sponsoreret et udendørs nyhedsskab, som er ophængt på muren ved Min Købmand. Lokalrådet indrykker en fælles arrangementskalender for byen i alle numre af Bindeleddet.

Integration af tilflyttere i byens fællesskaber
Tilflyttere skal føle sig velkomne, og vi har brug for, at de hurtigt kommer til at indgå i foreningslivet og sociale fællesskaber.
Lokalrådets udlevering af velkomstpakke kunne suppleres med: mentorfamilie, guidet tur i byen, spise-sammen- aftener, mere indgående orientering om alle de tilbud der er i Visby, "jeg er ny i byen"-badge, tage billeder af "de nye" og lægge på facebook (hvis de synes det er ok), så deres ansigt bliver kendt i byen.

Vigtigt at byen får kendskab til nye i byen, så deres ressourcer kan sættes i spil, fx ud fra deres fritidsinteresse, erhverv m.m.

Opsætning af mobilsendemast
Telefondækningen er for ringe og ustabil i Visby, hvilket er et problem for både virksomheder og private. Der er vist nok nogen, der forsøger at få en mast til byen. Kan der evt. arbejdes mere politisk med det?

Udstykning af byggegrunde
Der mangler store byggegrunde til børnefamilier, der ønsker at flytte til Visby. Der er to ledige grunde, men de er for små.

Aktuelt: Tønder Kommune har primo 2022 udsendt ny lokalplan med udstykning af flere store grunde mellem Rantzausvej og K.L.Knudsens vej i høring.

Etablering af multibane og samlingssted på den sydlige boldbane
Multibane med mulighed for mange forskellige boldspil og aktiviteter året rundt og eventuelt pumptrack-bane. Opholdsareal med borde og bænke, hvor byens store børn og unge, vennekredse og familier "kan hænge ud", samtidigt med at de udfolder sig på multibanen.

Etablering af naturlegeplads i Visby Park
Legemuligheder for især de yngste børn i den vilde del af parken.

Flere områder med vilde blomster
Vi kan være med til at øge biodiversiteten og gøre byen smukkere ved at så vilde blomster på områder, der ikke anvendes, eksempelvis græsplænen ved Brandstationen.

Æ Sprøjthus som udstillingsrum
Den helt gamle brandstation renoveres og indrettes som udstillingsmontre med den gamle sprøjte i.
Det lille hus mangler også nyt tag mm.

Flytning af Børnehuset til Visby Gamle Skole og styrket samarbejde
Aktuelt: Tønder Kommune har genoptaget deres arbejde med projektet, og forvaltningen forventer at forelægge et overslag over anlægsprojektet i forbindelse med budgetforhandlingerne i september 2022.

Hvordan skaffer vi flere arbejdspladser til Visby-området?
Arbejdspladser er med til at sikre folk i de frivillige foreninger.

Hvordan får vi involveret de unge i driften af byens foreningsliv?
Hvor starter sammenhold? Hvor starter fællesskabet? Har vi fællesskaber, som er interessante for de unge? Hvad kunne motivere de unge til at deltage i et fællesskab?
Tanke: hvis vi lavede et Børneråd i Visby, så kunne de – med støtte fra voksne – samle penge ind til noget, de gerne vil have. De kunne måske drive et loppemarked….

Hvordan får vi involveret flere voksne i driften af byens foreningsliv?
Opsøgende arbejde i forhold til frivillighed, sparring og følordning for trænere/frivillige, sociale fællesskaber for de frivillige

Hvordan sikrer vi stor opbakning til de aktiviteter, der iværksættes?
Der er meget fællesskab i de fælles aktiviteter; både for dem, der deltager og ikke mindst for dem, som er med til at arrangere det/hjælpe med at forberede/stille op osv.

Trafikale knudepunkter for Visby
Togstationen/trinbrættet i Visby er virkelig en fordel for byen. Der er nem forbindelse til Flemsborg i syd og Esbjerg i nord.

Børn
Visby er byen, hvor dine børn får de bedste barndomsminder.

LUP-møde med Menighedsrådet 17. august 2021

a) Kirkens opgaver er veldefinerede og ligger inden for en ganske bestemt ramme. Ingen planer om nye aktiviteter.
b) Alt finansieres inden for Kirkens økonomi.
   Menighedsrådet vil kunne være medarrangør eller bidragsyder til aktiviteter, der er forenelige med Kirkens formål, eksempelvis kulturelle arrangementer.
c) Vanskeligt at opretholde et børnefællesskab inden for kirken i Visby, da sognet indgår i et større pastorat. Alle konfirmander og minikonfirmander får nu tilbud uden for byen.
   Kirken må ikke anvendes til spejderaktiviteter med overnatning, da den kun har én udgang.
d) Menighedsrådet samarbejder i så stort omfang som muligt med lokale aktører, og finder det lokale tilhørsforhold og fællesskab endnu vigtigere, nu hvor sognet indgår i et storpastorat.
   Konkrete samarbejder med andre i lokalområdet:

- 3 årlige gudstjenester sammen med spejderne: nytår, fastelavn og BUSK
- 1 årlig gudstjeneste før en fællesspisning i Forsamlingshuset
  "Jo færre gange folk skal af huse, jo bedre opbakning. Fællesspisning et godt trækplaster."
- 1 årlig gudstjeneste og samvær i præstegårdshaven som optakt til Visby Byfest
- 1 årlig julegudstjeneste med deltagelse af Visby Børnehus og dagplejere
- julesamvær i Visby Kultur- og Aktivitetscenter, hvor Menighedsrådet byder på gløgg og æbleskiver og der synges julesange.

e) jf. svar på b)
f) Kirkens fortsatte lokale synlighed og tætte integration med lokalsamfundets andre fællesskaber.
g) Tæt lokalt fællesskab

Menighedsrådet værdsætter, at gudstjenester og andre af kirkens aktiviteter indgår i arrangementskalenderen på visbynet.dk. Der udgives ikke længere et kirkeblad, og nogle potentielle kirkegængere ser ikke den månedlige fællesannonce i Ugeavisen.
Det aftales, at Kis sender kirkekalenderen til Alice, når næste udgave er klar.

LUP-møde med arbejdsgruppen Visby Kultur- og Aktivitetscenter 25. august 2021

Information om Visby Kultur- og Aktivitetscenter

Har fungeret siden 2015 som en selvkørende arbejdsgruppe/bestyrelse under Visby Lokalråd. Lokalrådets CVR-nummer anvendes, når der ansøges om tilskud til arrangementer. (Alice: Visby Kultur- og Aktivitetscenter bør indskrives i Lokalrådets vedtægter).
Kultur- og Aktivitetscenteret har til formål at styrke de lokale netværk gennem forskellige aktiviteter og foredrag. Målgruppen er alle aldersgrupper, og det er vigtigt for arbejdsgruppen ikke at blive betegnet og opfattet som et tilbud for seniorer og pensionister. Det er dog typisk de aldersgrupper, der deltager.
Aktiviteterne foregår i efterårs- og vintermånederne hver anden tirsdag eftermiddag kl. 14-16 eller om aftenen. En gang om måneden arrangeres "spileftermiddage" med brætspil, kortspil, kaffe og kage.
En gang om måneden arrangeres foredrag med lokale eller udefrakommende foredragsholdere.

a) Aktivitetsniveauet har været påvirket negativt af corona-nedlukningerne den seneste periode.
   Før denne var opbakningen til spileftermiddagene vigende, somme tider deltog kun arbejdsgruppen og deres pårørende. Der er en del arbejde forbundet med at arrangere spileftermiddagene, så deres fremtid er under overvejelse. Der er dog stemning for at give spileftermiddagene "endnu et skud i bøssen", da brætspil for tiden er populære også blandt yngre mennesker.
   Foredrag har større opbakning og den kommende sæson skal nu planlægges.
b) Ingen aktuelle behov for nyanskaffelser. Brug af Multisalen er gratis. Sparekassen Bredebro har tidligere finansieret køb af projektor og lærred, som deles med Brandværnet.
   Der opkræves ikke medlemsgebyr. Aktiviteterne dækkes primært ved deltagerbetaling. Tønder Kommune har tidligere efter ansøgning givet støtte til konkrete aktiviteter fra puljer til servicelovens bestemmelser om tilskud til frivilligt socialt arbejde og frivilligt forebyggende arbejde, men kravene er skærpet, så det næppe er en finansieringsmulighed fremover.

c) Børn kunne deltage, men gør det ikke. Om eftermiddagen er de i skole, skolefritidsordning eller optaget af anden fritidsaktivitet.
d) Kultur- og Aktivitetscentret har sin lille niche, der supplerer de øvrige foreningsaktiviteter. Der vil kunne tilrettelægges aktiviteter sammen med Menighedsrådet.
e) Ingen aktuelle overvejelser.
f) Aktiviteterne er gode til netværksdannelse og styrkelse af fællesskabet. Aktiviteterne kan anvendes til integration af nye beboere i byen. Det fordrer nok, at man som indbygger "tager sin nye nabo med".
g) Nødvendigt at drøfte,
    a. hvordan man kan få yngre mennesker aktiveret
    b. hvordan man får større opbakning til arrangementer i byen

Demografi-oversigten i udkastet til LUP viser, at befolkningstallet i Visby fortsat falder. Den aktuelle fortælling siger, at der er mange børn i Visby, men formentlig er der blot tale om en "tidsbegrænset top" foranlediget af en fasttømret årgang, der har stiftet familie i Visby. Prognosen viser, at der fremover vil være få unge og mange gamle i byen. De voksne i børnefamilier vil typisk tage ansvar for aktiviteter, hvor deres egne børn deltager, men også i disse foreninger kan det til tider være vanskeligt at skaffe frivillige.

Kultur- og Aktivitetscenteret husstandsomdeler sedler med information om arrangementer, og annoncerer halvårligt i Bindeleddet. Papir og opslag er fortsat en vigtig informationskilde, da ikke alle er på Facebook eller daglige brugere af sociale medier. Lokalrådet kunne overveje at få placeret opslagstavler (i rammer som reklameskiltene, så opslag kan udskiftes og er beskyttet mod regn og blæst) under halvtaget hos Min Købmand. Der skal være en ansvarlig for ajourføring af opslagstavlerne.
Fremtidige aktiviteter lægges også på visbynet.dk. Lokalrådet kunne overveje at indrykke en fælles annonce med "Det sker i Visby" i Bindeleddet hver måned, da den husstandsomdeles i området. Nyhedsmæssig omtale i Ugeavisen eller JydskeVestkysten forudsætter ofte samtidig annoncering, og det er for dyrt. Og mange borgere holder ikke avis.
Overblik over aktiviteter er vigtig. App'en er meget anvendelig, men vi kunne konstatere, at der for utrænede er udfordringer med at knytte den til hjemmeskærmen på en iPhone.

Alice lægger en opfordring til at byde ind med forslag til foredrag på Os fra Visby og visbynet.dk.

LUP-møde med Forsamlingshusets bestyrelse 30. august 2021

a. Forsamlingshuset har en veldefineret opgave, som man vil fastholde:
    a. at leje husets lokaler ud til private formål
    b. at arrangere fællesspisninger, fester o. lign.

    Det er ikke relevant eksempelvis at arrangere foredrag, da den type aktiviteter varetages af Visby Kultur- og Aktivitetscenter.
    Aktuelt har Forsamlingshuset planlagt Ålespisning i efteråret og Børnediskotek i foråret 2022. Der har tidligere været afholdt flere fællesspisninger, bierfest og julefrokost, men opbakningen er svingende.

Nogle Visbyboere tager til julefrokost eller bierfest i lidt større byer, hvor der er befolkningsgrundlag til større arrangementer.

b. Forsamlingshuset søger og modtager jævnligt fondsmidler til renovering. Senest er Æ Tingstue indrettet til et lille mødelokale. Ingen aktuelle planer om yderligere renovering. Man kunne overveje at renovere bygningen med de tidligere omklædningsrum, men spørgsmålet er, om der er behov for flere lokaler.
c. Forsamlingshuset vil arrangere børnediskotek, men har i øvrigt ikke aktiviteter målrettet børn.
d. Forsamlingshuset har ikke et organiseret samarbejde med nogen foreninger. Det vil ikke være hensigtsmæssigt at deltage i byfestplanlægningen, da de nuværende arrangører har god brug for overskuddet.
   Det er vigtigt, at lokalområdet kender til Forsamlingshuset muligheder. Forsamlingshuset annoncerer fast i Bindeleddet og har en Facebookside Visby Forsamlingshus. Der kunne være behov for at øge kendskabet til huset. Alice laver et indlæg til visbynet.dk om det nye mødelokale.
e. Ingen
f. Forsamlingshuset er et af de steder, hvor fællesskabet kan udleves.
g. Forslag:
   a. Opsætning af mobilsendemast
      Telefondækningen er for ringe og ustabil i Visby, hvilket er et problem for både virksomheder og private. Der er vist nok nogen, der forsøger at få en mast til byen.
   b. Udstykning af byggegrunde
      Der mangler store byggegrunde til børnefamilier, der ønsker at flytte til Visby. Der er to ledige grunde, men de er for små.
   c. Flere områder med vilde blomster
      Vi kan være med til at øge biodiversiteten og gøre byen kønnere ved at så vilde blomster på områder, der ikke anvendes, eksempelvis græsplænen ved Brandstationen.

LUP-møde med bestyrelsen for Visby Frivillige Brandværn 2. september 2021

Den ”brændende platform” for VFB er at sikre foreningens fremtid. Der er fokus på rekruttering, ikke kun i Visby, men generelt indenfor det frivillige brandværn.
Der skal minimum være 15-20 aktive brandmænd/k i Visby for at VFB kan fungere. Der er krav om at VFB stiller med minimum 4 personer til en udrykning. Det kan VFB sagtens efter kl. 16.00, men det kniber i dagtimerne.

Derfor er det vigtigt for VFB, at der er arbejdspladser i Visby og tæt på Visby, således at de aktive brandfolk hurtigt kan komme til stationen og rykke ud ved en brand.

VFB ser det som en stor fordel at Visby Lokalråd byder nye/tilflyttere personligt velkommen, da det giver mulighed for en dialog om hvem de nye er, alder, hvad de arbejder med og hvad de interesserer sig for osv. Tanken er her, at der er mulighed for, om ikke at rekruttere, men så så frø, sikre kendskab og orientere om VFB og de andre foreninger i byen.

VFB ønsker sig aktive tilflyttere, som potentielt kan være brandmænd/k.
Vi drøftede de muligheder der er i de østeuropæiske og tyske tilflyttere.
VFB har et stærkt fællesskab på tværs af generationer og holder fast i traditioner og ordentlighed.
Så spørgsmålet kan måske blive om de er klar til at åbne op for nye, da deres fællesskab kan blive sat på en prøve...
Vi drøftede mulighed for at udvide velkomstpakken med; mentorfamilie, spise sammen aftner, bedre orientering om alle de tilbud der er i Visby, "jeg er ny i byen"-badge, tage billeder af "de nye" og lægge på facebook (hvis de synes det er ok), så deres ansigt bliver kendt i byen.

VFB ønsker sig at den helt gamle brandstation bliver renoveret og kommer til at fremstå som en udstillingsmontre med den gamle sprøjte i. Det lille hus mangler også nyt tag mm.

VFB bidrager talstærk omkring Visby Byfest og ellers "lidt i det skjulte", hvor de gerne stiller op med øl og sodavand for at tjene en skilling til deres egen kasse.
VFB er også den primære del af støtteforeningen til VFB, Spejder og VIF, i form af teltudlejningsdelen.

Og så rundede vi da også lige den besværlige arbejdsgang med at få en byggegrund i Visby.

LUP-møde med ledelsesrepræsentanter for Visby Børnehus 6. september 2021

a. Børnehuset er en kommunal daginstitution for 0-6 årige børn, og opgaverne er defineret i Dagtilbudsloven og af Tønder Kommune. Der er i disse år indskrevet mange børn, og Børnehuset har derfor fået dispositionsret over to klasseværelser i Visby Gamle Skoles hovedbygning, hvor de ældste børn holder til. Forhallen anvendes til garderobe, og børnene anvender de tidligere skoletoiletter. Børnehuset anvender derudover multisalen og skolekøkkenet ad hoc.

b. Tønder Kommunes forvaltning har bedt Børnehuset udarbejde forslag til en flytning af hele dagtilbuddet til skolebygningerne. Forældre og personale bakker op om en flytning, under forudsætning af at de fysiske rammer kan imødekomme Børnehusets behov. En samling vil gøre det nemmere at indrette fleksible børnemiljøer, og personaleressourcerne kan udnyttes bedre, når de befinder sig under samme tag.
   Børnehuset lægger afgørende vægt på, at foreningernes brug af lokalerne i skolebygningen kan fortsætte, så en flytning af Børnehuset ikke bliver på bekostning af foreningerne. De gode relationer mellem Børnehuset og lokalsamfundet i øvrigt skal bevares.
   Børnehusets nuværende pavillon trænger til renovering, så kommunen har under alle omstændigheder en udgift til bygninger.

Hvis Børnehuset flyttes, skal legepladserne også ændres. Spejderne og Børnehuset vil kunne have et fællesskab om visse dele af legepladsen. Hele udendørs området er allerede nu tilgængeligt for byens børn uden for Børnehusets åbningstid.

c. …

d. Børnehuset indgår i Skoleudvalget sammen med de øvrige brugere af skolebygningen: Spejderne, Idrætsforeningen, Brandværnet, Aktivitets- og Kulturcentret og Lokalrådet. Udvalget samarbejder om den daglige brug og drift af Visby Gamle Skole.
En flytning af hele Børnehuset til skolebygningerne vil øge mulighederne for at danne relationer mellem børnene og de øvrige brugere af huset. Når byens ældre har stolegymnastik i multisalen får de ofte en snak med de børn, der opholder sig i bygningen.

e. Skoleudvalget under Lokalrådet har drøftet spørgsmålet om flytning af hele Børnehuset til skolebygningerne og er positivt indstillet, hvis foreningerne kan bevare deres lokaler.

f. Børnehusets fortsatte eksistens og gode arbejde har væsentlig betydning for tilflytning af nye småbørnsfamilier og for de bosatte børnefamiliers oplevelse af Visby som et attraktivt bysamfund.

g. I disse år er der mange børn i Visby, men der er brug for tilflytning, hvis børnetallet skal opretholdes på nuværende niveau. Det forudsætter en fælles indsats af alle aktører i byen.

h.

LUP-møde med bestyrelsen for Visby Idrætsforening 4. oktober 2021

a. Ingen planer om nye idrætsaktiviteter. Idrætsforeningens nuværende størrelse er passende. Der er så mange børn, at hold vil skulle deles, hvis der kommer flere til, og det vil være en stor udfordring at skaffe flere (frivillige) trænere. Kulturen i Idrætsforeningen, hvor børnene skal have det sjovt og alle børn får spilletid uanset evner, trækker børn til også fra Bredebro og Løgumkloster.
Efter ønske fra en forældre træner alle børnehold onsdag eftermiddag, så tidsforbrug og kørsel kan reduceres. Det har vist sig at være en gevinst, da børnene har glæde af at møde hinanden og kunne følge de andres udvikling på tværs af aldersgrupper.

Rekruttering og fastholdelse af gode trænere og andre frivillige er afgørende. Trænerne er primært forældre til børn i foreningen, og der er dermed et stort tidspres på børnefamilierne. Det er bestyrelsens opfattelse, at mange unge og voksne er betænkelige ved at skulle forpligte sig til en fast, ugentlig træningssession. Man vil kunne omprioritere sin tid med kort varsel, når muligheden for noget sjovere eller mere interessant byder sig, men for børnene (og de andre hold) er kontinuitet vigtig. De unge kan fastholdes, mens de går i folkeskolen, men når de starter på ungdomsuddannelser, bliver de optaget af andre ting.
Overvejelser om løsninger

- tydeliggøre, hvad træneropgaven indebærer. At man ikke står alene, men kan tilbydes kurser og sparring fra trænerkolleger. At der eventuelt er udarbejdet et program af en anen træner, man blot skal følge.
- informere om, at frivilligt trænerarbejde for de unge er et plus på CV'et
- rekruttere "bedsteforældre" til at hjælpe med småopgaver, som ikke decideret er en del af træningen: følge børn på toilettet, trøste og opmuntre, opstilling og indsamling af redskaber mv.
- i højere grad vise anerkendelse af trænerne: ros på Facebook; sætte spot på de enkelte trænere med en personlig fortælling om, hvorfor de er trænere; spisning og fest ved årsafslutning o.lign.
- skabe sammenhold og fællesskab i trænergruppen ved at understøtte fælles aktiviteter

b. Idrætsforeningen har gjort sig indledende overvejelser om etablering af multibane og opholdsområde på den sydlige boldbane. Henvendelser fra andre om køb af grunden til andre formål er afvist, da området er nødvendigt både til krolf og som boldbane. Etableringen af multibane forudsætter samarbejde med andre aktører i byen.
   Multibanen er med kunstgræs, så den kan anvendes året rundt. Den kan anvendes til forskellige boldspil som hockey, volleyball, basketball og fodbold og til andre aktiviteter, hvor det er hensigtsmæssigt at have en ramme om aktiviteten. For de små børn er det en fordel, at bolden bliver på banen. Derudover kunne en pumptrack-bane være et godt supplement for børn og unge, der vil udfordre sig selv på cykel, løbehjul eller skatebord.
   Området omkring banen skal indrettes som opholdsareal, hvor man kan mødes uforpligtende eller efter aftale. De store børn og unge mangler et sted i byen, hvor de kan "hænge ud", samtidigt med at de spiller/leger på banen. Omkring 12-års alderen begynder børnene at falde fra de organiserede idrætsaktiviteter. Familier og venner kan mødes om forskellige udendørs aktiviteter ved multibanen og hygge sig med lidt mad og drikke. Området får på grund af multibanen en anden karakter end opholdsarealerne i Visby Park, så de to områder ikke konkurrerer med men supplerer hinanden.

c. Børnene sætter pris på det sociale fællesskab med andre børn og på, at der er plads til alle. De kunne godt tænke sig mulighed for flere boldspilsmuligheder. Idrætspladsen er et sted , man mødes.

d. Samarbejde med andre foreninger relevant i forbindelse med eventuel etablering af multibane. Rekruttering og fastholdelse af trænere/frivillige er en udfordring for mange foreninger, og dermed også et muligt fælles indsatsområde.

e. Etablering af multibane og eventuelt pumptrack-bane forudsætter kapital fra fonde m.v.

f. De fællesskaber, Idrætsforeningen skaber, er et stort attraktiv for nuværende og kommende beboere. Kulturen i Idrætsforeningen, hvor alle bliver anerkendt for det, de er og kan, så børnene er trygge og tillidsfulde er en fundamental værdi. Eksempelvis har et hold af de større børn dannet en snapchat-gruppe, hvor de følger med i kampene, uanset om de selv har spillet med eller ej. Børne-

ne skal have så gode oplevelser, at de senere i livet med glæde mindes deres tid i Idrætsforeningen og Visby, så de også kunne have lyst til at blive eller flytte tilbage.

g. Visby har en lidt for ydmyg tilgang til sig selv. Vi skal blive bedre til at promovere byen. Byen har mange aktiviteter og mange engagerede mennesker i forhold til indbyggertallet.
De grundlæggende værdier og kulturen i foreningerne opleves som attraktive af andre, når de hører, hvad der sker i Visby, så de skal tydeliggøres:
Fællesskab og sammenhold
Alle kender alle
Man kan få hjælp til alt
Man bliver set og anerkendt
Vi skal fortælle, at vi har de basale servicefunktioner: børneinstitution, indkøbsmulighed, togforbindelse – togforbindelsen er en fordel, som blandt andet Højer og Løgumkloster ikke har.

Der mangler en god legeplads til de små børn. Forslag om etablering af naturlegeplads i Visby Park. Godt at have legepladser for forskellige aldersgrupper og med forskellige udfordringer.

Tilflyttere skal bydes velkommen og præsenteres for byens mange muligheder, men de skal ikke presses til at påtage sig opgaver. (Lokalrådet giver i forvejen en lille gave og information om foreninger m.v. til alle tilflyttere) Idrætsforeningen møder alle borgere, når de går fra hus til hus for at tegne støttemedlemsskaber, og der har de også mulighed for en snak med potentielle frivillige.
Tilflyttere kan eventuelt tilbydes rundvisning i byen.

Borgermøde i Visby Forsamlingshus

Torsdag 28. oktober 2021 blev der inviteret til borgermøde, hvor alle input fra 'Spot på Visbys potentialer' samt interviewene med de lokale aktører blev drøftet.
Formålet var at få sat flere ord på de konkrete ideer og en større fælles forståelse af, hvad vi i Visby værdsætter og forestiller os om byens udvikling, når vi skal prioritere.
At prioritere er en nødvendig økonomisk og tidsmæssig øvelse. Det betyder ikke, at de øvrige ideer ikke bliver realiseret, men at der ud fra en ressourcemæssig sammenhæng er projekter, vi ønsker at igangsætte før andre.

I borgermødet deltog ca. 100 tilmeldte borgere, der i grupper sammensat på tværs af alder, køn og familier kvalificerede og prioriterede input fra processen, og gjorde dem mere handlingsparate. På nær en gruppe, der udelukkende bestod af børn og unge, drøftede og prioriterede alle grupper alle temaer.

Drøftelserne tog udgangspunkt i de tre hovedtemaer:

- Styrkelse af børn- og ungemiljøet
- Styrkelse af aktiviteter og fællesskaber

Styrkelse af Visby som en imødekommende og bæredygtig by

Styrkelse af børn- og ungemiljøet

Introduktion
Visby skal danne ramme om uforglemmelige barndomsminder. De er med til at give et stærkt tilhørsforhold til byen. Det kan være årsagen til, at man bliver boende, eller grunden til, at man vender hjem igen - fordi man ønsker at give de gode barndomsminder videre til sine egne børn. Barndomsminder kommer af byens traditioner, som den årligt tilbagevendende byfest i Visby - men særligt også af den hverdagsramme, der skal understøtte fællesskabet mellem børn- og unge i Visby. Netop denne hverdagsramme om børn og unges liv i Visby, trænger til at blive styrket.

Erfaringer fra procesforløb
I løbet af processen har der generelt været mange input fra borgerne i Visby, der har omdrejningspunkt i at understøtte børn- og ungemiljøet i byen. Der har særligt været fokus på det uformelle og spontane. Dvs. et sted man kan hænge-ud og mødes med sine venner, når man har tid og lyst.

Prioritering af idéer til Styrkelse af børn- og ungemiljøet
Alle arbejdsgrupper skulle på kort tid udvælge de tre højest prioriterede aktiviteter:

Aktivitet og prioritering	1. prioritet	2. prioritet	3. prioritet	ikke prioriteret	kommentarer
Multibane	5	3	**2**		God idé, den kan være med til at sikre sammenholdet og et aktivt samfund. Kan sikre mulighed for aktivitet både gennem foreningsliv og individuel fritid. Et godt mødested og af stor værdi for børn og unge. Vil være med til at styrke ungdomsmiljøet, fordi de unge bliver i Visby i stedet for fx at tage til Tønder, og det er vigtigt for det lokale sammenhold og fællesskab. Kan være med til at tiltrække unge fra nær og fjern. Kan ligge i forbindelse med sportspladsen. Placering i nærheden af forsamlingshuset. Plads til flere sportsgrene/funktioner: basket, hockey, fodbold, volley. Aktiviteter for børn i alle aldre. Bænke og borde til forældre/bedsteforældre, og hvor unge kan hænge ud.
Børnehuset - flytning til den gamle skole	3	5	0		Der skal følge penge med. Det kan fremtidssikre Børnehuset og gøre det endnu mere attraktivt at flytte til Visby (=at bo i en barak er ikke fremtidssikring). Børnehuset er nedslidt. Der er for mange børn på for få m2. Børnene fortjener bedre bygninger. Vi VIL beholde de små i byen. Bedre udnyttelse af skolen. Bedre vedligeholdelse af bygningerne. Der kan laves parkeringspladser på græsplænen ved Brandstationen.
Trafiksikkerhed	2	3	3		Er vigtigt, har manglet i mange år. Meget trafik på Høyberg-

Aktivitet og prioritering	1. prioritet	2. prioritet	3. prioritet	ikke prioriteret	kommentarer
					vej til stationen. Cykelsti på Høybergvej ud til banen. Lukning af Rantzausvej mod Høybergvej. Fartbegrænsning K.L. Knudsensvej og Møllevej. Møllevej gøres ensporet lige som den i Østerby. Fodgængerfelt ved Min Købmand og kirken. Mere lys ved busstoppestedet.
Synlighed omkring fællesskaber og aktiviteter for børn og unge	2	0	0		Skal styrke sammenholdet mellem børn og unge, der i dag er spredt ud over kommunen.
Arrangementer for unge / Børnefestival i Parken	0	1	5		God idé. Kan måske være med til at gøre Visby mere kendt? Brandingværdi for Visby og Parken. Kombineres med byfesten, så der kommer mere for børn? Lokale musikere kan vise sig frem og tiltrække omkringliggende byer. Kan blive svært at skaffe frivillige, vi skal passe på vores frivillige. Hvem vil arrangere? Visby Idrætsforening har droppet Open Air.
Naturlegeplads	0	0	2		God idé. Hvad med finansiering?
Basketballbane				x	Kan vi opgradere det, vi har i skolegården? Basketballbane kan integreres med multibanen.
Arrangementer for unge				x	Vi mangler aktiviteter til de unge. En klub for teenagere. LAN-party.
Nye idéer fra workshoppen: - Skaterbane - Miniracerbane for de små. Biler, bikes, børne ATV, minicrosser for de små.				x	

De tre projekter som borgerne i Visby valgte at prioritere som de vigtigste er; Multibane, Børnehuset - flytning til den gamle skole og trafiksikkerhed. I det følgende vil vi kort beskrive de tre indsatser og de første konkrete handlinger.

En multibane

I dag stilles der større krav til de faciliteter, der skal være i en by. De skal kunne konkurrere med 'skærmen', hvor teknologi ofte vinder over fantasi. Derfor skal der også mere til end fx en basket-kurv eller en boldbane. Det skal være et inviterende miljø, der kan rumme børn og unges forskelligheder, og som ikke er begrænset af et bestemt tidspunkt - men hvor spontanitet og uformelt er vigtige parametre. Derudover viser undersøgelse af børn og unges fritidsvaner, at der er nogle tendenser på tværs af alder, køn, tid og aktiviteter;

- det handler om at have det sjovt (det legende)
- man vil gerne være sammen med venner (det sociale)
- det er sjovt at blive bedre (små succesoplevelser, personlig udvikling, mestring)
- fleksibilitet er vigtigt (tidspunkt og organiseringsform)

Disse parametre er vigtige at have for øje, når man sammen med børn- og unge i Visby skal blive klogere på, hvad deres behov og drømme er for et stærkere hverdags(fritids)-miljø i Visby.

DemokraCitys anbefalinger til det videre arbejde

- Et uformelt mødested for børn og unge
  Det anbefales, at der i det videre forløb arbejdes med termen 'et uformelt mødested for børn og unge i Visby' i stedet for Multibane, da det i denne fase af projektudviklingen er vigtigt at være åben overfor 'løsningsmuligheder' - begrebet 'Multibane' kan være med til at fastlåse ideen om, hvad mødestedet skal rumme.

- Mødestedets funktionaliteter og årshjul
  Det nye mødested skal kunne rumme forskellige typer af aktiviteter og målgrupper - derudover er det vigtigt at tænke i sæson og vejrlig, så man styrker brugen af mødestedet hele året.

  - Aktivitetszoner til forskellige målgrupper
  - Gennemtænkt belysning skaber tryghed og god stemning
  - Ly & læ - for sol, vind og regn
  - Gode opholdsmuligheder, der er inviterende for grupper, og dem der kommer alene

- Mødestedet - som en vigtig del af Visbys identiet og image
  Det er vigtigt, at mødestedet bliver set som en brik i Visbys identitet og image, der kan være med til at give byen et løft. Det anbefales derfor, at man ikke blot indkøber en standard-løsning, som udover selve banen ikke vil tilføre Visby et yderligere løft eller værdi.

Næste skridt

1) Interessentanalyse
   På workshoppen 28. oktober blev der sat navn på vigtige aktører, der skal involveres i arbejdet med at realisere et nyt mødested for børn- og unge i Visby. Det er vigtigt, at sikre sig, at man har et overblik over mulige interessenter, da det kan udfordre samarbejdet, hvis man stiger for sent

på udviklingsvognen.

Lokale	Kommunale	Nationale
De unge Visby borgere; Magnus, Kasper, Oscar, Nanna, Vila, Aviaya og signe (deltagere fra workshoppen) Virksomheder Sponsorer (fx lokale virksomheder, sponsorløb) Visby IF Lokalrådet Forsamlingshuset Legepladsudvalg Spejdernes tombola	Tønder Kommune - Kultur & Fritid - Teknik & Miljø Kulturskolen i Tønder Kommune	DGI og DBU GAME https://game.ngo/game-denmark/ Fonde: Lokale og anlægsfonden har bl.a. arbejdet med at nytænke 'Multibanen' Realdanias - Underværker kampagne Nordea Fondens 'Her bor vi'-pulje

2) Nedsætte projektgruppe til et opstartsmøde
   Det er vigtigt, at der er en projektgruppe, der har ansvaret for fremdriften af projektet. Det kan i den forbindelse være en god idé at invitere alle relevante lokale og kommunale interessenter til et opstartsmøde, hvor der bl.a. bliver nedsat en projektgruppe - og hvor ansvarsfordelingen mellem Lokalråd og projektgruppe bliver afklaret.

3) En workshop - hvor overordnede rammer bliver fastlagt
   Det kan være svært for almindelige borgere at nytænke et 'mødested' for børn- og unge - derfor anbefales det, at der søges penge til både projektudvikling og anlæg, når der skal søges penge hos fonde. En indledende workshop med projektets interessenter, kan være med til at fastlægge de overordnede rammer, der kan danne baggrund for en beskrivelse, som man kan bruge til at søge fonde på.

INSPIRATION

Pulsparken i Kildebjerg-Ry

En multibane i Nørlev

Et hæng-ud-sted for de unge skabt af de unge i Ry

Legemøbel for de mindste og hæng-ud-sted for de unge og en del af en trail-bane for byens løbehold i Fløng

Konkretisering og kvalificering: Multibane – et aktivt og uformelt mødested

Beskriv, hvilken udfordring idéen skal være med til at løse i Visby? Giv et konkret eksempel på en situation, hvor idéen kan gøre en forskel.	**Hvem er idéens primære målgruppe?** Skal ideen tiltrække lokale eller også personer udefra - begrund jeres svar?	**Hvem er vigtige samarbejdspartnere for at lykkedes med idéen?** Vær så konkret som mulig.
- Visby er en kedelig by for de unge. I dag har vi ingen sted at mødes - Det vil styrke vores fællesskab, vi vil komme mere ud, vi vil blive mere sociale og hænge ud med venner - Et samlingspunkt udenfor som kan benyttes af forskellige alderstrin - Fodbold, basket, hockey, rulleskøjter m.m. - Mødested for de unge - Mulighed for at dyrke en sportsgren uden at være i en forening - Aktiverer og samler lokale børn og unge - Det kan være med til at fastholde vores børn og unge i en længere årrække	- Børn og unge i Visby og omegn - Børnehus og sportsforening - Primært unge fra 6-15 år - Fra 0-20 år - Fritidsaktiviteter til vores unge i Visby	- De unge Visby borgere - Virksomheder - Fonde og sponsorer (fx lokale virksomheder) - Visby IF - Lokalrådet - Forsamlingshuset - Legepladsudvalg - DGI - Vi kan lave et sponsorløb - Spejdernes tombola
Mangler vi viden for at komme videre med idéen? Hvor skal vi finde viden - hvem skal vi spørge?	**Tidsplan** Hvad er de første skridt? Hvornår er det første arbejdsmøde? Kan I udarbejde et årshjul?	**Arbejdsgruppe** Hvem (af jer) skal være med til at løfte ideen videre?
- Den bør placeres tæt på forsamlingshus og boldbaner - Målgruppens ønsker til multibanen/faciliteterne - Lovkrav? - Vi bør høste erfaringer fra lignende projekter - bliver andre baner fx brugt tilstrækkeligt? - Hvad kan gøre Multibanen i Visby endnu mere attraktiv? - Vi skal have tilladelse fra Tønder Kommune - Vi skal snakke med nogle der ved noget mere om gode ungemiljøer - Vi bør snakke med de lokale foreninger om deres behov og ønsker	- Et arbejdsmøde, hvor vi nærmere definerer banens kunnen (= kravsspecifikation) - Hvilke behov og ønsker har de unge? / Workshop med de unge. - Først skal vi have tilladelse og så skal vi skaffe penge → første arbejdsmøde kan være i januar/februar	Lokalråd VIF Lill Magnus, Kasper, Oscar, Nanna, Vila, Aviaya og signe

Konkretisering og kvalificering: Synlighed omkring fællesskaber og aktiviteter for børn og unge

Beskriv, hvilken udfordring idéen skal være med til at løse i Visby? Giv et konkret eksempel på en situation, hvor idéen kan gøre en forskel.	**Hvem er idéens primære målgruppe?** Skal ideen tiltrække lokale eller også personer udefra - begrund jeres svar?	**Hvem er vigtige samarbejdspartnere for at lykkedes med idéen?** Vær så konkret som mulig.
- Det skal hjælpe tilflyttere med at blive opmærksomme på mulighed for fællesskaber og aktiviteter i Visby - Oplyse faste tidspunkter for aktiviteter på hjemmesiden - Undgå affolkning ved at fællesskabet tiltrækker både nye borgere og får de unge til at 'vende hjem' igen	- Børnefamilier - Det er både vigtigt ift. lokale borgere og mulige tilflyttere	- Alle foreninger i Visby - Lokalråd - Tønder Kommune
Mangler vi viden for at komme videre med idéen? Hvor skal vi finde viden - hvem skal vi spørge?	**Tidsplan** Hvad er de første skridt? Hvornår er det første arbejdsmøde? Kan I udarbejde et årshjul?	**Arbejdsgruppe** Hvem (af jer) skal være med til at løfte ideen videre?
- Manglende viden om hvordan vi får synliggjort budskabet. Sociale medier, traditionelle medier, messer?	Bekendtgøres på hjemmesiden	

Børnehuset - flytning til den gamle skole

Børnehuset er en kommunal daginstitution for 0-6-årige børn. Der er i disse år indskrevet mange børn, og Børnehuset har derfor fået dispositionsret over to klasseværelser i Visby Gamle Skoles hovedbygning, hvor de ældste børn holder til. Forhallen anvendes til garderobe, og børnene anvender de tidligere skoletoiletter. Børnehuset anvender derudover multisalen og skolekøkkenet ad hoc.

Tønder Kommunes forvaltning har bedt Børnehuset udarbejde forslag til en flytning af hele dagtilbuddet til skolebygningerne. Forældre og personale bakker op om en flytning, under forudsætning af, at de fysiske rammer kan imødekomme Børnehusets behov. En samling vil gøre det nemmere at indrette fleksible børnemiljøer, og personaleressourcerne kan udnyttes bedre, når de befinder sig under samme tag.

Børnehuset lægger afgørende vægt på, at foreningernes brug af lokalerne i skolebygningen kan fortsætte, så en flytning af Børnehuset ikke bliver på bekostning af foreningerne. De gode relationer mellem Børnehuset og lokalsamfundet i øvrigt skal bevares. Børnehusets nuværende pavillon trænger til renovering, så kommunen har under alle omstændigheder en udgift til bygninger. Hvis Børnehuset flyttes, skal legepladserne også ændres.

Spejderne og Børnehuset vil kunne have et fællesskab om visse dele af legepladsen. Hele udendørsområdet er allerede nu tilgængeligt for byens børn uden for Børnehusets åbningstid.

Tønder Kommune har siden skolelukningen i 2011 indgået 4-årige brugsaftaler med Visby Lokalråd, og brugen af skolebygningerne koordineres af et Skoleudvalg. Børnehuset indgår i Skoleudvalget sammen med de øvrige brugere af skolebygningen: Spejderne, Idrætsforeningen, Brandværnet, Aktivitets- og Kulturcentret og Lokalrådet. Beredskabet disponerer over gymnastiksalen til opbevaring.
En flytning af hele Børnehuset til skolebygningerne vil øge mulighederne for at danne relationer mellem børnene og de øvrige brugere af huset. Når byens ældre har stolegymnastik i multisalen får de ofte en snak med de børn, der opholder sig i bygningen.

Børnehusets fortsatte eksistens og gode arbejde har væsentlig betydning for tilflytning af nye småbørnsfamilier og for de bosatte børnefamiliers oplevelse af Visby som et attraktivt bysamfund. Det har også stor betydning, at byen fortsat har et indendørs møde- og aktivitetssted uden betaling for foreningerne.

I disse år er der mange børn i Visby, men der er brug for tilflytning, hvis børnetallet skal opretholdes på nuværende niveau. Det forudsætter en fælles indsats af alle aktører i byen.

Næste skridt
Der er aftalt møde mellem Tønder Kommune, Visby Børnehus, repræsentanter for Skoleudvalget og Visby Lokalråd medio januar 2022. Det drøftes her, hvordan det videre samarbejde skal foregå.

Der er tale om et projekt, hvor Tønder Kommune er den drivende kraft.
Det lokale engagement i projektet skal sikre, at både Børnehuset og Visbys foreninger får de bedste vilkår.

Konkretisering og kvalificering: Flytning af Børnehuset

Beskriv, hvilken udfordring idéen skal være med til at løse i Visby? Giv et konkret eksempel på en situation, hvor idéen kan gøre en forskel.	**Hvem er idéens primære målgruppe?** Skal ideen tiltrække lokale eller også personer udefra - begrund jeres svar?	**Hvem er vigtige samarbejdspartnere for at lykkedes med idéen?** Vær så konkret som mulig.
- Det er afgørende vigtigt at sikre vores Børnehus - Der er et pladsproblem i det eksisterende Børnehus - Børnehuset er nedslidt - Der er pladsmangel i de eksisterende lokaler - Børnehuset er for lille, hvis fødselstallet holder	- Herboende børnefamilier - Det kan være med til at tiltrække nye børnefamilier - 9 mdr.-6 år - For lokale og tilflyttere	- Tønder Kommune - Børnehuset (dem der arbejder der) - Lokalrådet - Forældrerådet - Børnehavens Bestyrelse
Mangler vi viden for at komme videre med idéen? Hvor skal vi finde viden - hvem skal vi spørge?	**Tidsplan** Hvad er de første skridt? Hvornår er det første arbejdsmøde? Kan I udarbejde et årshjul?	**Arbejdsgruppe** Hvem (af jer) skal være med til at løfte ideen videre?
- Tønder Kommune - Det må ikke være en spare øvelse, der skal indregnes ordentlige og realistiske etableringsomkostninger - Hvor meget ombygning kræver det? - Er Børnehuset og Tønder Kommune villige/enige? - Skal huset renoveres eller skal der bygges nyt?	- Undersøge om Tønder Kommune vil være med? - Børnehavens bestyrelse + forældrerådet skal behandle det	Thomas Sine Forældrerådet

Trafiksikkerhed

Gode forbindelser rundt til byens attraktioner og ikke mindst fokus på trafiksikkerhed, prioriteres højt af byens borgere og kan være et vigtigt parameter, når børnefamilier skal bosætte sig. Der skal være tilgængelighed for alle - det betyder, at det skal være trygt og sikkert at færdes i byens rum uanset alder og eventuelle fysiske udfordringer.

I løbet af processen med Visby er der kommet en del input, der særligt har fokus på at gøre hovedvejen gennem Visby mere sikker for bløde trafikanter.

- Der bliver kørt for stærkt, derfor bør der etableres fartnedsættende foranstaltninger.
- Det skal være sikkert at krydse vejen ved Købmanden, det kunne være en idé at etablere et fodgængerfelt.
- Mange af byens børn og unge tager toget til og fra skole, og det er vigtigt at have en sikker og tryg skolevej, der bør etableres en cykelsti ud til Visby Station

DemokraCitys anbefalinger til det videre arbejde

En kommende arbejdsgruppe kan i samarbejde med Tønder Kommune, lave en 'tryghedsvandring' med fokus på trafiksikkerhed, der kan være med til at belyse de trafikale problemstillinger i Visby, og så man sammen kan drøfte eventuelle løsningsmuligheder. En indledende løsningsmulighed kan også være at arbejde med nogle midlertidige foranstaltninger for at afprøve løsninger før de bliver permanente.

Styrkelse af aktiviteter og fællesskaber

Introduktion

Der er mange måder at møde hinanden på og dyrke de nære relationer og fællesskaber og styrke det gode liv i Visby. Men en udfordring er ofte at have overblikket over, hvad der foregår, hvor og hvornår. Derfor bør man starte med at se på, hvad der sker, over dagen, over ugen og over året (sæson) i Visby - fordelt på målgrupper (børn, unge, voksne).

Når man har overblikket over 'udbuddet' af aktiviteter, bliver man opmærksom på alle de gode aktiviteter, der allerede eksisterer i området, og det giver et godt fundament til at drøfte, hvilke typer af aktiviteter, der mangler og hvilke målgrupper, man evt. bør have endnu mere fokus på.

Prioriteringer

På workshoppen i Visby Forsamlingshus 28. oktober blev alle input fra processen diskuteret, konkretiseret og prioriteret. Formålet var at få sat flere ord på de konkrete ideer og en større indsigt i, hvad man i Visby prioriterer at komme i gang med først i forbindelse med styrkelse af aktiviteter og fællesskaber i Visby. At prioritere er en nødvendig økonomisk og tidsmæssig øvelse, men det betyder ikke, at de øvrige ideer ikke skal realiseres, men blot, at der ud fra en ressourcemæssig sammenhæng er projekter, man ønsker at igangsætte først.

Aktivitet og prioritering	1. pladser	2. pladser	3. pladser	ikke prioriteret	kommentarer
Integration af nye tilflyttere (danske og udenlandske)	5	1	1		Generel info og velkomst til nye borgere. Kommunal info – hvornår bliver skraldespanden tømt osv. Evt. præsentation af nye borgere – måske velkomst på facebook. Uden ny tilflytning dør byen.
Rekruttering af frivillige (ledere, trænere, og Brandværnet)	1	2			Der er mange børn pr. træner. Der bør være fokus på alle frivillige, også til Brandværnet. Tilkøb af trænere til fodbold (U12)
Samarbejde på tværs	1	1			Er vi generelt gode til. Lokalrådet som bindeled.
Nye organisationsformer	1				Det synes vi ikke, vi har brug for. Ikke så meget ledelse, flere hænder.
Styrke kommunikation, synliggøre tilbud: Hjemmeside, app og papir			1		Det er på vej i en rigtig god retning. God app og flot hjemmeside! Husk fortsat brug af de sociale medier.
Styrkelse af markedsføring af Visby udadtil	1				
Markedsføring af forsamlingshuset			1		Må være op til Forsamlingshuset og bestyrelsen. Kan man markedsføre mere end nu?
Generationsoverlevering				x	Det går godt. Vigtigt at give plads til nyt. Evt. lave en drejebog, når man forlader en post.
Rekruttering til Brandværnet				x	Mangel på frivillige. Kræver arbejdspladser. Sikre tilflyttere samt arbejdspladser i byen. Det er svært at finde nye, især i dagtimerne. En mulighed for uddannelse?
Koordinering af aktiviteter				x	Lokalrådet + foreninger skal arbejde mere sammen. Foreningerne skal være mere velvillige til at bruge lokalrådet. App'en er et godt tiltag.
Synlige tilbud				x	
Informationstavler ved afmærkede stier				x	En infotavle som skitserer alle stier. Infotavle i Nørby/Mollerup ned til Udkigstårnet. Det må ikke skæmme i landskabet.
Geocaching				x	Vi har 2-3 skatte i Visby.

På workshoppen blev det tydeligt, at man ønsker fokus på:

1) Integration af nye tilflyttere samt
2) rekruttering af frivillige, der kan være med til at løfte opgaverne i foreningslivet

I det følgende vil vi fokusere på disse to udfordringer under overskriften 'Integration af nye tilflyttere', hvor indsatsen og de første konkrete handlinger beskrives.

Integration af nye tilflyttere

En ting er at flytte til, en helt anden er at falde til. Naboskab og det sociale nærmiljø i lokalområdet spiller en stor rolle for tilflyttere. Det handler om, hvordan man bliver modtaget, hvem der kommer og hilser på, og om den måde man i det hele taget bliver optaget i lokalsamfundet. I sidste ende handler det om at føle sig accepteret. Undersøgelser viser (Bosætning i yderområder) at nye tilflyttere har store forventninger til optagelsen i lokalsamfundet - større end oplevelsen ofte har kunne indfri. Flere oplever at det tager tid, og at det kræver hårdt arbejde at bliver accepteret i lokalsamfundet.

Hvis Visby også i fremtiden skal være et levende lokalsamfund, er det nødvendigt at sikre en god integration af nye tilflyttere - en god integration kan netop også have en afgørende betydning for at rekruttere frivillige til Visbys aktiviteter og fællesskaber.

Hvem flytter på landet?
Hvordan man 'falder til' har naturligvis også noget at gøre med, hvem man er og hvorfor man er flyttet til

lokalområdet. Ifølge en undersøgelse fra Statens Byggeforskningsinstitut, 'Bosætning i yderområder', befinder tilflyttere til landdistrikterne sig typisk i en af tre situationer:

- Den første gruppe er folk, der flytter tilbage til det sted eller område, hvor de er vokset op. Det kan enten være livsomstændigheder, savn eller et ønske om at give sine børn en opvækst i de rammer, som man selv er vokset op i.

- Den anden gruppe er tilflyttere, der ikke har nogen særlig tilknytning til området, men har udvalgt det efter grundig research. De flytter til landdistrikter, fordi de ønsker at realisere en drøm om et liv i et autentisk og stærkt lokalt fællesskab, og ofte har de også en drøm om at realisere et boligprojekt, hvor de gennem renovering og tilbygning kan skabe netop det hus, de ønsker sig. For at tiltrække denne type tilflytter er det vigtigt, at landsbyerne har en klar identitet, der gør det muligt at forstå og 'læse' byen udefra.

- Den tredje gruppe flytter til landdistrikterne på grund af herlighedsværdierne - det vil sige bolig- og naturkvaliteter. Det er ikke alle fra denne målgruppe, der har et stort behov for at blive integreret i det lokale liv; de bevarer ofte deres sociale netværk, dér hvor de kommer fra. De er ofte enten pensionister, efterlønnere, 'fjernarbejdere' eller pendlere.

DemokraCitys anbefalinger til det videre arbejde

- Tønder Kommune har fået udarbejdet en bosætningsstrategi, derfor vil det være oplagt at involvere Tønder Kommunes bosætningskoordinator i arbejdet med at styrke integrationen af nye tilflyttere i Visby.
  På den måde kan man kvalificere eksisterende velkomst-initiativer, hvor man ser på, hvad man lokalt gennem fx lokalråd og lokale velkomst-ambassadører kan arbejde med, og hvordan man fra Tønder Kommunes side kan understøtte initiativerne.

Der er forskel på, hvilke behov tilflyttere har for at blive integreret i lokalsamfundet.
Tilflyttere uden særlig tilknytning til lokalområdet, har ofte brug for at blive taget ekstra godt imod. Her skelner man også om man har en dansk etnisk baggrund eller om man har en udenlandsk baggrund.

Som international tilflytter er viden om dansk mentalitet, traditioner, skikke og uskrevne regler begrænset. Det kan være svært at navigere i - hvornår siger man fx mojn, hvordan lærer man sin nabo at kende, og hvordan omgås man egentlig kollegerne uden for arbejdstid?
I det videre arbejde vil det derfor være oplagt at differentiere mellem typer af tilflyttere, så man sammen med de enkelte målgrupper kan blive klogere på hvilke initiativer, der skal iværksættes for at styrke integrationen til lokalområdet.

Konkretisering og kvalificering: 'Integration' af nye tilflyttere (danske og udenlandske)

Beskriv, hvilken udfordring idéen skal være med til at løse i Visby? Giv et konkret eksempel på en situation, hvor idéen kan gøre en forskel.	**Hvem er idéens primære målgruppe?** Skal ideen tiltrække lokale eller også personer udefra - begrund jeres svar?	**Hvem er vigtige samarbejdspartnere for at lykkedes med idéen?** Vær så konkret som mulig.
- Affolkning - Sikre at nye borgere føler sig velkommen fx med en buket blomster, en pjece (= en velkomstpakke) - Visbys borgere skal være gode til at informere om tilbud - Kunne det være en idé med et tilflytterhus? - Kunne det være en idé at der på Visbys hjemmeside er et overblik over huse til salg samt et overblik over aktiviteter + en masse gode foto af de lokale fællesskaber - Et velfungerende foreningsliv sikrer aktiviteter for tilflyttere og eksisterende beboere, som gør byen attraktiv. Derved bedres integrationen også og byen fremstår imødekommende - Det er vigtigt at blive en del af fællesskabet ved at melde sig ind i foreningslivet, derfor er dette også vigtigt ift. rekruttering af frivillige - Nye folk skal kunne finde Visby - Vores togforbindelse er en stor fordel - Udstykning af byggegrunde, kan gøre Visby endnu mere attraktiv overfor tilflyttere - Der er mange fællesskaber i Visby, som evt. kan være svært at blive en del af - Der skal inviteres til tilflytter-arrangement	- Tilflyttere - Det frivillige arbejde er en forudsætning for en velfungerende by og fællesskab. Fællesskabet skal sikre, at byens unge flytter tilbage til egnen. - Vi vil gerne tiltrække både nye og gamle Visby-ere - Unge med børn - Pensionister	- Alle foreninger - her er samarbejde på tværs altafgørende - Vores ældre borgere (bidrage med fortællinger og krøniker) - Naboer til tilflyttere - Lokalrådet - Alle Visbys borgere / Man skal fx huske at hilse og byde velkommen, når man møder nye borgere ved Købmanden
Mangler vi viden for at komme videre med idéen? Hvor skal vi finde viden - hvem skal vi spørge?	**Tidsplan** Hvad er de første skridt? Hvornår er det første arbejdsmøde? Kan I udarbejde et årshjul?	**Arbejdsgruppe** Hvem (af jer) skal være med til at løfte ideen videre?
- Nej - det er en simpel og nem opgave - Indhente erfaringer fra andre små byer - Det kan være svært at låne penge til at bygge i vores område	- Hurtigst muligt / vi kan og bør gå i gang med det samme - Simpel løbende proces - Krævet et styrket arbejde for at byde nye tilflyttere velkommen - Vi skulle have gjort det i går!!!	- Lokalråd - Evt. finde personer, der kan arbejde videre med det (en tovholder) - Bør Tønder Kommune være tovholder i kraft af bosætningskoordinatoren

Styrkelse af Visby som en imødekommende og bæredygtig by

Introduktion

At en by er imødekommende, har stor betydning for om beboerne bruger byens rum, og at byen er med til at understøtte byens fællesskaber. Der er de færreste, der har lyst til at flytte et sted hen, som er fyldt med faldefærdige boliger, hvor der er affald og uskønt, eller hvor der er dårlige bymiljøer. Det skræmmer folk væk.
Et godt helhedsindtryk er også vigtigt for områdets attraktivitet og tiltrækningskraft overfor besøgende og eventuelle tilflyttere. Et andet parameter, som får større og større betydning for, hvordan man tænker by-udvikling og tiltrækning af nye borgere, er et stærkt fokus på bæredygtighed i bred forstand.

I løbet af 'Spot på Visbys potentialer', er der flere, der er kommet med forslag til at forskønne områder og bygninger i Visby. For at blive klogere på denne opgave vil det være en god idé at nedsætte en arbejds-gruppe, der fx gennem en byvandring med fokus på forskønnelse, får lavet en mere gennemgående kort-lægning af, hvor det giver mest værdi at forskønne - og hvad der skal til (arbejdsindsats og økonomi).

Prioriteringer
På workshoppen i Visby Forsamlingshus 28. oktober blev alle input fra processen diskuteret, konkre-tiseret og prioriteret. Formålet var at få sat flere ord på de konkrete ideer og en større indsigt i, hvad man i Visby prioriterer at komme i gang med først i forbindelse med styrkelse af Visby som en imø-dekommende og bæredygtig by. At prioritere er en nødvendig økonomisk og tidsmæssig øvelse, men det betyder ikke, at de øvrige ideer ikke bliver realiseret, men blot, at der ud fra en ressourcemæssig sammenhæng er projekter, man ønsker at igangsætte først.

Aktivitet og prioritering	1. pladser	2. pladser	3. pladser	ikke prioriteret	kommentarer
Byggegrunde og lejeboliger	5	1	1		Tiltrække nye tilflyttere. Vigtigt! Give mulighed for at unge mennesker kan blive i byen. God mulighed for før-stegangskøbere. Tønder Kommune skal hjælpe. Seniorbo-liger i ét plan. Men det er svært at låne penge til nye huse. Kan der etableres en fond til bankgaranti over for kreditforening? Tilflyttere skal både have mulighed for at leje og købe.
Støt om det lokale handels- og erhvervsliv	3	0	0		Det er afgørende, at Visby Købmand bevares. Det handler både om, at vi skal bruge købmanden, men også at vi skal benytte lokale håndværkere. Der bør være mere synlig-hed omkring Min Købmand. Vækst, udvikling, velstand og velfærd.
Bytorv ved Købmanden	1	1	0		Rigtig god idé – men det er vigtigt, at det laves rigtigt, da det ikke skal tiltrække de "forkerte" typer.

Biodiversitet	1	0	0		Fint med smukke vilde blomster på de tomme byggegrunde.
El-ladestander	0	1	2		Gerne flere steder i byen: Købmanden, Æ Stjern og evt. hvis der kommer en parkeringsplads på det grønne område ved Brandstationen.
Forskønnelse/nedrive forfaldne huse	0	1	1		Formidle info om landsbypuljen, hvor man kan opnå 25 % i tilskud. En rigtig god idé, men det er svært at gøre noget pga. offentlige instanser. Mangler likviditet
Tilflytterhus	0	2	0		Nej.
Vindmøller/grøn udvikling	0	1	0		JA TAK, det kan være med til at finansiere alle vores projekter. Der bør være en løbende dialog, så vi kan have en fælles holdning til projektet = fuld gennemsigtighed. Lokalrådet som tovholder.
Bevare rent drikkevand	0	1	0		Det er vigtigt. De er i gang.
Offentligt toilet supplement til sommeråbning	0	0	1		Vi har et ved kirken. Parkens er åbent 365 dage om året (ikke korrekt). Begge dele bør synliggøres. Toiletterne skal være rene. Evt. et SMS-toilet ved Min Købmand.
Tiltrække arbejdspladser				x	Bedre og nemmere vilkår for de erhvervsdrivende.
Bedre mobilnet				x	Der kommer en mast inden 2024 – forhåbentligt. Vi foreslår, at den bliver opstillet ved Vandværket.
Solceller				x	Vi synes ikke, det er pænt.
Projekt Trosalta				x	God ide!
Skulpturer i Parken				x	NEJ – sjov idé, men det er ikke særlig vigtigt for Visby.
Bog-bytte-børs				x	Rigtig god idé, den kan evt. stilles ved Købmanden.
Nabo-landsbyhjælp til oprydning				x	Nej.
Fælles flagdage				x	Flagdage og runde fødselsdage, datoer kan plottes i app-kalenderen. Det er ikke vigtigt – man kan evt. opfordre på facebook, hvis der sker noget specielt i byen.

Som det tydeligt fremgår af tabellen, har grupperne drøftet og prioriteret meget forskelligt. Det tema, der blev fokuseret mest på, er sikring af, at der er et bredt udbud af 'Byggegrunde og lejeboliger' i Visby.

Attraktive boliger og byggegrunde

Det er ofte den rigtige bolig, som er afgørende for valg af bopæl. Boligen og især det hjem, som vi skaber, har stor betydning for de fleste danskere både økonomisk og følelsesmæssigt. Oplevelsen af at bo godt er det samme som at have en høj livskvalitet i hverdagen.

Hvis Visby mangler bygninger af en bestemt kvalitet eller type, der aktuelt er efterspurgt, kan det føre til, at der sker fraflytning eller at byen går glip af en mulig tilflytning. Derfor er det nødvendigt, at der er et udvalg af de boliger, der eftersøges. Det kan være boliger til salg, byggegrunde eller lejeboliger.

DemokraCitys anbefalinger til det videre arbejde

Et første skridt er at lave en kortlægning af boliger til salg eller leje - og derfra se på hvilke muligheder, der er for at sikre udbuddet af attraktive boliger eller byggegrunde. Her kan man både tænke i at renovere ældre og eksisterende parcelhuse - og i den forbindelse kan det også være relevant at undersøge muligheden for at slå matrikler sammen, når den ene grund bliver ledig pga. nedrivning, så det kan lade sig gøre at bygge til, eller fx bygge nye seniorboliger i parcelhuskvartererne i takt med at ældre parcelhuse ikke længere er tidssvarende.

Det vil være oplagt at samle udbuddet af boliger på Visbys hjemmeside, så der hele tiden er et overblik over bosætningsmuligheder i Visby.

Lokalrådet: Hjemmesiden linker til Boligsiden og Tønder Kommunes oversigt over ledige byggegrunde. https://visbynet.dk/huse-til-salg-i-visby/

Lokalrådet: Lokalplanforslag om udstykning af store byggegrunde mellem Rantzausvej og K.L. Knudsensvej er i høring.

Styrkelse af byens mødesteder

Ligesom udbuddet af aktiviteter er vigtige for en bys fællesskaber, er gode mødesteder også vigtige for sammenhængskraften i et lokalsamfund. Det lokale fællesskab og gode naboskab er noget, både beboere og tilflyttere fremhæver som en af bylivets helt store kvaliteter. De sidste årtier har mange byer oplevet store forandringer, der også har påvirket, hvor og hvordan man mødes. Derfor er det en god idé at genbe-

søge mødestederne og prioritere en styrkelse af de steder, der har størst betydning for lokalsamfundet i dag.

Købmanden, skolen, forsamlingshuset, foreningslivet eller den lokale legeplads er de typiske steder, man møder hinanden. Derfor kan det gøre en stor forskel at styrke de fysiske rammer netop på og omkring disse steder. Ved f.eks. at skabe gode opholdsrum med læ, mulighed for at sidde ned og flotte omgivelser omkring den lokale købmand, skole eller forsamlingshuset kan lysten til og muligheden for 'at blive lidt længere' øges.

DemokraCitys anbefalinger til det videre arbejde

I den fremtidige udvikling er det vigtigt at vælge og prioritere det eller de steder, der i dag er hjertet i byens sociale liv. I kortlægningen af fysiske mødesteder kan man se på;

- de planlagte mødesteder - steder man har planlagt at gå til et arrangement m.v.
- de spontane mødesteder - steder man spontant møder hinanden eksempelvis når man henter børn eller køber ind
- aktivitetsmødestederne - steder man mødes omkring fx bevægelses-/sportsaktiviteter

Kortlægning af aktiviteter og fysiske mødesteder er vigtige at se i en sammenhæng, når der skal drøftes potentielle nye aktiviteter eller styrkelse af mødesteder.

DemokraCitys kilder

Rapporter og bøger
Lokale Udviklingsplaner Landdistrikterne, Center for Landdistriktsforskning ved Syddansk Universitet, 2015
Bosætning i yderområder, Statens Byggeforskningsinstitut, 2005
Tønder Kommunes Bosætningsstrategi / udkast version

Hjemmesider
www.landdistriktsudvalg.infoland.dk/lokale-udviklingsplaner/
https://visbynet.dk
www.toender.dk
www.dengang.dk
www.Historiskatlas.dk